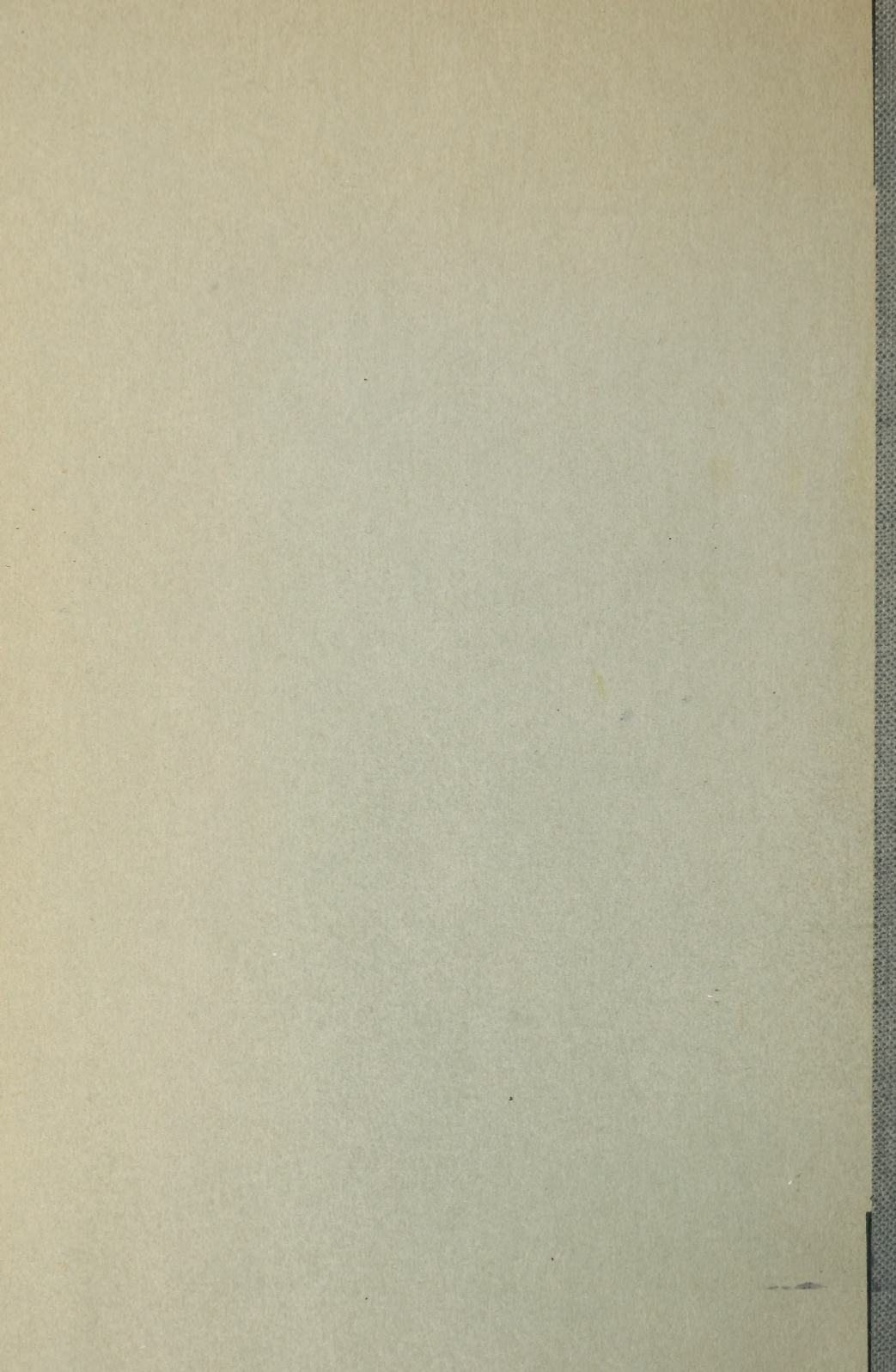

.EISIRT

AN t-Atair Peadar Ua Laogaire,
canonac, s.p.

PB
1397
.A34
O43x
1919

EISIRT

AN t-ATAIR PEADAR Ua LAOĞAIRE
CANÓNAÓ, S.P.

TO RÍGÍOB Ó'n PEANA RÍEAL

"EADCTHA RÍGÍ tUAITE LUÓRA IS LUPTACÁN 50
h-eamóin"

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

bairte áta cliaó:
brúin agus nuallán
Foirbasó Éilim
SRÁIO' NASÁ
1919

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

99
244

ῥόδαρτάρ ζαδ σεαρτ αρ σορναθ.

PB1397

A3453

043x

1919

159173

PREFACE

THE story here given in modern Irish and in a slightly extended form, under the title of *EISIRT*, is contained in the first part of *Aidedh Fergusa*, "The death of Fergus," as it appears in the *Silva Gadelica* of Standish Hayes O'Grady; that part, namely, which deals with *Eachtra ríg thuaithe luchra is lupracán go hEamhain*, and recounts the adventures, both of the little people at the court of Fergus, and of Fergus' dwarf in the country of the little people, among whom he is reckoned a giant.

The original story is very old. The editor of *Silva Gadelica* does not suggest a date for it, but says that "the scene is laid before the historic period."

It is more than probable that Swift had some acquaintance with this old Irish tale, and that it formed the basis of his "Voyage to Lilliput," and also supplied some ideas for "Brobdingnag."

ΔΗ ΔΙΔΑΚ

ΚΑΙΒΙΟΙΟΙ	ΛΕΞΕΙΟΝ
I.—Cúir ḡáime ΔΣ Ειρητε 1
II.—Ειρητε ι n-Εάμδαιη 7
III.—Δη φηίη βεαδ ḡαίτα 15
IV.—Δη Κάηποε Καίτε 19
V.—Δη τ-Αβδσ 'n-α φάταδ 24
VI.—“Ἐο λαβηαιρ φίση!” 32
VII.—Cοηcán ηα λειτεαν 39
VIII.—Éαο, Δḡυρ Δ λειḡεαρ 45
IX.—Ἐά Δηοηίḡ 54
X.—Ἐίοḡαίτα ηα βφεαρ ηβεαδ 62
XI.—λειḡεαρ Δη δη ηἘίοβáiη 72
XII.—Roḡa ηα Séαο 76
XIII.—φάίτε ο'ά η-ολλάηηḡαδ 89
XIV.—Sa Ἐάητε Slán 95

EISIRĪ

CAIBIDÍOL A I

CÚIS ŠÁIRE AŠ EISIRĪ

Tamall mór noim ainmíir Cúculainn ašur
Méib ašur Concúbair níš Ulað, bí níš eile ar
Ultaib ašur Fearšur mac Léide b'ainim do.
Seo mar adair an *Silva Gadelica* 'n-a taob:
“Ri píen forglide píbréac no šabartaib
flaiter ocu forlámar for clannaib matmara
Ruðraige .i. Fearšur mac Léide mic Ruðraige.”
Nó mar adéarfaí anoir: “Riš píoraonta deimín-
bheiteac píor-bheiteac a šaib flaitear ašur
forlámar ar clannaib matmara Ruðraige, .i.
Fearšur mac Léide mic Ruðraige.”

Dein an Fearšur ran fleað mór i n-Eamain
Máca, ašur bí maite ašur mór-uairle Ulað
cruinnighe aige aš caiteam na fleide rin.

Le linn na fleide rin a beit i n-Eamain Máca
bí fleað eile aš níš eile ra n-ait ar a tuigti
tuata luera ašur lupracán. Daoine ana
beaša b'eað tuata luera ašur lupracán. Ní
raib na fir ba mó orca puinn tar leat-erois ar
doirde. Iubdán mac Abdán ab ainim do'n níš a
bí orca. Bí Iubdán leat-órlac go maite nior
doirde 'ná don fear d'a fluaš, ašur bí pé cúmta
cópac d'a péir rin. Fear ana datamail, ana

níosa, tob' ead é. Bíodan go léir ana d'atamail,
 ana deas-cúmta, ac ní maib don b'peit as doinne
 acu ar an nís. Snuais éar d'ub i'eadó bí ar an
 nís, asur snuais b'peas fionn a bí ar an uile
 fear eile d'á maib ra tír rin. Mar ba cúibe
 asur mar ba cóir do nís, bí catmili tréana as
 iudán or cionn a f'lóigte móra lionmára.
 Síodad na p'monraí ba mó asur tob' uairle a bí
 ar na catmilib rin. Bí peact cata móra d'fearaib
 tréana calma as iudán. Bí Conán mac Ruicir
 'n-a nís féinne ar cat díob ran. Bí Séarcú mac
 Sairio 'n-a nís féinne ar cat eile. Bí Rigbes
 mac Róbis 'n-a nís féinne ar cat eile. Bí Glúnán
 mac Sabairn 'n-a nís féinne ar cat eile. Bí
 Luigin mac Luigir 'n-a nís féinne ar cat eile.
 Bí Fearal mac Feoirín 'n-a nís féinne ar cat eile.
 Bí Bran mac Luain 'n-a nís féinne ar cat eile.
 Asur bí a lán d'uairlib epóda, mileata, catbua-
 dáca, 'n-a d'aoireadcaib airn fúta ran ra mór-
 fluas lionmáir ran iudán. Bí don fear amán
 ann, tréan-fear an nís, asur níor b' féidir don
 fear d'fágail ar tuataib luera asur lupracán
 a bí i n-don saor do veit cóim láidir leir.
 Óimead ré gníom nár b'féidir d'adon fear
 eile a déanam. Do leasad ré peócadán le
 n-don buille amán d'á clárdeam! Do leatad
 a rúile ar na fearaib eile nuair a cóir an gníom
 ran. Glómar mac Glair mic Glompáide b' anim
 do'n fear ran. Uairpeanta, nuair a bíod gleac-
 airdéact ar riúbal acu, t'asad na fir eile 'n-a

tímpal a d'iairid é leasad, ac ní leasctí é go dtí go mbíod an dárléas ba tpeire acu cuise. Nó mar adair an rśéal, "Úiód feidm an dá fear déas acu-ran as traircaire an fír rin."

Do lion na h-uairle go léir, asur na níste féinne, asur na taoirís airn, asur na maite móra, irteac ra níś-teac i bfocair an ároirís iubdán. Do fuis an t-ároirís 'n-a cátaoir níosa. Do fuis an níosa, Débó, ar deir an ároirís. Do cuirtead Eirice, b'é rin áro ollam iubdán, ar a láim clé. Do cuirtead deas mac bis, b'é rin cairice an ároirís, ar asaid an ároirís amac, ar an deacó tal de'n níś-teac. Asur do cuirtead an tréan-fear, Ślómar mac Ślar mic Ślomraide, 'n-a fuidé i n-aice an doirir, i deiré, dá deasad namaid go dtí an doirir náir baosal go dtiocfad ré cairir rin irteac. Anran do cuirtead an cuirteacta go léir 'n-a fuidé, móir-tímpal an níś-tíse, do féir onóra, asur teirid, asur uairleacta. Anran do bainead na cinnbeasa deir na dabacaid leanna, 'ré rin le rád, do bainead na rpiocóirí ar na bairillib leanna, asur do cáinir an luét rpiocálmá asur do raineadar ar an scuirteactain rin lionn bpeas blarba a bí adfad inr na bairillib asur a bí go boirb asur go láirir asur go meirgeamail.

Úiodar go léir as ól ar fearó tamail. Anran do túrnúir an deoc fósanta ran ar dul ruar ra ceann acu asur ba śearr go raib an uile duine acu rúscac go maic asur ronn cainte as

τεαὲτ αιρ. Βα ζεαρρ νά ραιβ ρα τεαζλαὲ αιρ ραο
 ἀὲ δον ζεδῖν ἀμῖν αιντε αζυρ κυρ τρέ ἐέιτε.

Αηραν ὀειρῖζ αν τ-ἄρτορῖζ, ιυβῶάν, 'n-α
 ρεαραμ, ἐυν αιντε ὀέαναμ λειρ αν ζκυρτεαὲταιν.
 ὀειρ αν ρζέαι νά ραιβ αιρ ἐυααῖβ λυέρα αζυρ
 λυρρααὲάν αιντεοῖρ βα μῖρλε, βα ζυντα, βα ὀιννε,
 βα ἐεὸλμῖαιρε 'νά ἐ. ὀῖ αν κορρν βρεαὲ 'n-α λῖμ
 αιζε. ὀῖ α ριορ αζ αν ζκυρτεαὲταιν ζο ραιβ ρυο
 ἐῖζιν ρόζαντα λε τεαὲτ νυαιρ α ἐοναααοαρ αν
 κορρν βρεαὲ ι λῖμ αν ἄρτορῖζ. ὀ'ειρῖζ βεαζ
 μαὲ ὀῖζ, ταιμῖρτ αν ἄρτορῖζ, ταλλ 'n-α ἐοῖννῖβ.
 ὀ'ἐ ριν ουαλζαρ αν ταιμῖρτε, αζ οηόρμζαὲ αν
 ἄρτορῖζ. ὀο λαβαῖρ αν τ-ἄρτορῖζ αζυρ ρεο μαρ
 αοῦβαῖρτ ρέ:—

“ Α μῖαιτε αζυρ α μὲρ-υαιρλε αζυρ α ρῖζτε
 τυαατ λυέρα αζυρ λυρρααὲάν, ῖρ 'μὲ ρῖζ υαρλ
 ἀρὲοὲμααὲταὲ α ἐοναααβαῖρ-ρε ι η-ἔῖρῖνν ριαμ.
 Βα μὲρ ἐ α ηζραααμ. Βα μὲρ ἐ α ζαῖλ. Βα
 μὲρ ἐ α ραιὲβρεαρ. Βα λῖονμαρ ιαο α ρλῖοῖζτε.
 Βα λῖαιρῖρ αζυρ βα ἐαλμα ιαο α ζκυρῖαι τρέανα ἐυν
 αατα αζυρ ἐυν ἐρμυαὲ-ἐομῖραιϲ. Βα μῖαιτ ιαο ηα
 ρῖζτε ρῖν, αζυρ ηα η-ἄρτορῖζτε ρῖν, ἐυν ηα η-ἔῖρῖεαν
 α ἐορναμ, ἐυν ρμααὲτα ἐυρ ι βρεῖὲομ, ἐυν οῖρ αζυρ
 ρέααα υαιρλε ὀο βρῖονηαὲ αιρ λυέτ ρῖλιὲααὲτα
 αζυρ αιρ λυέτ ἐεὸιλ αζυρ αιρ λυέτ εαλαὲαν, αζυρ
 βα μῖαιτ ιαο α ζκυρῖαι τρέανα αζ αβρμζαὲ ἡὲ
 ι ηζαὲ ὀεαζ-ζηῖομ αζυρ ι ηζαὲ ὀειζ-ρεααὲτ αζυρ
 ι ηζαὲ οβαῖρ μὲρ, ἐομῖααὲταὲ, ἐαιρβεαὲ ὀ'ἀ μβῖοὲ
 βεαρτμῖζτε ααυ. ἀὲ ριαρρμῖζῖμ αν μῖεο ρεο
 ὀῖβ, α μῖαιτε αζυρ α μὲρ-υαιρλε αζυρ α ρῖοζρῖα

míleáta. An bfeacaobair miam, oirta go léir, níς tob' feairr 'ná mire?"

"Dair do foillre, a Ártoríς uarail, ní feacaobair!" ar ríad go léir d'áon ζút.

"An bfeacaobair miam," ar reirean, "tréan-feairr tob' feairr 'ná mo tréan-feairr?"

"Ní feacaobair!" ar ríad.

"An bfeacaobair miam," ar reirean, "cuiraó ná caómíle tob' feairr 'ná doinne der na curaió aζur der na caómílió atá ra tíς reo anoct?"

"Dair ár mbriacair ní feacaobair!" ar ríad.

"Dair mo briacair, aζur tuζaim briacair níς leir," ar reirean, "ná fuil an cómaóct ran le fázail d'féadofaó daoine ná ollmaítear a bpeit ar an dtíς reo anoct ar éigin, tré feabair na ζcaómíli aζur na dtréan-feairr atá aζaimh, tré iomaó ár ζcurai calma aζur ár níςte féinne meair-borba, meair-láirre, móir-ζníomaca!"

Bí Eirice, an t-ollam, 'n-a fuíde i n-aice an Ártoríς. Nuair airíς fé an cáint máoirómtéac ran níoir féad fé ζan rζearcaó ζáire cur ar. D'airíς an cúideáta go léir an rζearcaó ζáire rin. Do rcaó an t-Ártoríς aζur é d'á táctaó le feirς.

"Cao fé nveara duit an ζáire rin a véanam, a níς-ollam?" arra'n níς.

"Níoir féadair ζan ζáire véanam, a Ártoríς," arra Eirice, "mar ir eól dóm-ra don cúis' amáin i n-Éirinn aζur tá rin ann aζur dá dcaζaó feair acu anro i n' áonar anoct do véarfaó fé leir,

αἱ εἰσιν, ὁδοῖνε ἀγυρ ὀλλῆαιτέαρ, υαῖτ-ρε ἀγυρ ὁ να ρεαῖτ καταῖβ ἐπόδα ρο δε τῦαῖαιβ λυῖρα ἀγυρ λυρραῖάν ἀτά ἀσ' εἰμπαλ ἀηρο ἀνοῖρ!"

"Ἐαῖτταρ ἀη τ-ὀλλῆῖν λῆιτρεαῖ," ἀρρα λυῖρῶῖν, "ἕο ηὐῖανφαρ ὀιοῖγαλταρ ἀῖρ μαρ ἕαλλ ἀη ἀη ἕαῖντ μῖ-εῖββραῖ, εαρονόῖρεαῖ ραν ἀτά ὀῖαντα ἀῖγε!"

Ὁ ρυγαῖ λῆιτρεαῖ ἀη Εἰρητ ἀγυρ ὁο ἕαν-ἕαλαῖ ἔ.

"Ἰρ ὀλε ἀη ὀβαιρ ἰ ρεο ἀτά ὀῖαντα ἀῖατ ὀημ-ρα ἀνοῖτ, ἀ λυῖρῶῖν," ἀρρα Εἰρητ, "ἀγυρ ἰρ μῶρ να η-ὀιλε ἀτά λε τεαῖτ ἀρ ὁο ἕηῖομ. Ὁε βῆρρ να ἕαῖάλα ρο ἀτά ὀῖαντα ἀῖατ ὀημ-ρα ἀνοῖτ βειῖ ἕυρα ρῖν βλιαῖν ἰ λῆῖν ἰ η-ῖαῖῖαιν Ἰῖαῖα ἀγυρ ἠῖ εἰοῖφαῖρ ἀρ ἕαν ροῖα ὁο ρῖαῖ ἀγυρ ὁο ἠῖαοῖνε ρῖῖαῖιτ ἀσ' ὀῖαῖῖ ἀηη. Ὁε βῆρρ να ἕαῖάλα ρο ἀτά ὀῖαντα ἀῖατ ὀημ-ρα ἰρεαῖ ἕυιτῖρῖο ἕοῖταῖ ἕαρ, μαῖ ρῖῖ Ἰῖῖῖῖῖῖ, ἀγυρ ἕοῖαῖῖο μαῖ ἠῖρῖο, μαῖ ρῖῖ λῆῖῖεαν. ἕιοῖῖῖῖο μο ἕῖοη ὁε 'η ὀλε ὀημ-ρα ρῖν, μαρ βειῖ μῖ ἰ ὀτιῖ ρῖεαρῖυῖρ ἠῖε λῖρῖε ἀγυρ βῖαῖ ἀῖ ρῖῖῖῖ ρα ἕορρ, μῶρ-εἰμπαλ, ἀγυρ ἰρ βεαῖ ἠῖ ἕο ἠῖβῖῖῖῖῖῖ ἀηη μῖ. Ἀῖ ἕαῖαιρ ἕαῖρῖε ἕρῖ λῖ ἀγυρ ἕρῖ ὀῖῖῖε ὀομ ἀνοῖρ ἀγυρ ρῖῖῖῖ ἕο η-ῖαῖῖῖῖῖ Ἰῖῖῖῖῖ, ἕο ἕῖῖ ρῖεαρῖυῖρ ἠῖε λῖρῖε, ἀγυρ ἀηρῖῖ ἠῖῖῖῖ ὀῖυῖῖῖῖ ἕῖῖῖῖ-ρα ἀηρο ἕῖῖῖῖῖῖ ρο-αῖῖῖε ἀ ἕαῖρβῖεῖῖῖῖῖῖ ὀυῖτ ἕυρ λῖββραρ ρῖῖῖῖῖῖ ἠῖαιρ ἀ ὀῖῖῖῖῖῖ ἀη ἕαῖντ ἕῖο, ρῖεαῖῖῖῖῖ ρῖῖ βῖῖῖ ροῖα ἕορ ἀ ἕαῖαιρῖ ὀομ."

"ἕῖαοῖῖῖ ὀῖ," ἀρρα'η ρῖῖῖ.

Do rzaioileadh de láithreach.

D'eirigh ré, agus d'ollamuis ré é féin cun
 gluaisce. Cuir ré uime, iriú le n-a éroicean
 geal, léine de fíol breag bog uasal. Cuir ré
 uime, larmuic de'n léine rin, ionar, 'ré rin bert,
 nó róir caróige bige do luigead irtead, go deap
 agus go h-oimeamnad, le n-a cabail. Cuir ré uime,
 larmuic de'n ionar, brat, nó clóca n-a maib
 taitneam corra ann agus ciúmair óir mór-
 timpal leir, agus an daic agus an déanam air
 doob' fearr ab féidir d'fádaíl i dtír na bFionn.
 Anran do cuir ré ioir a troigíte agus talam a
 dá bhois deara, córaça, a bí déanta d'fínn-
 oimne, agus órnáidí óir orca. Anran do tóg
 ré 'n-a lám a flearg fileata, róir plaite a bí
 déanta d'fínn-oimne, agus nuair a croctí an
 trlat ran déineadh sí fuaim breag binn ceoil.
 Anran do gluis ré agus níor d'fada an moill
 air dul go h-Eamhain Maca.

CAIBIDÍOL A II

EIRIET I N-EAMHAIN

Bí an flead ar riúdal i n-Eamhain. Bí maite
 agus mór-uairle Ulad bailigíte i bfocair fear-
 gur mic léide, oimead fé mar a bí maite agus
 mór-uairle tuata Lucra agus lupracán bailigíte
 i bfocair iudáin. Táinig Eiriet go doir an

riḡ-tiḡe. Crot ré a fleary fileata. O'airis an doirreoir an fuaim aḡur táinis ré amac. Do leat a béal aḡur a dá fúil an an doirreoir nuair a conaic ré an fírin beas gleóite, dear, fearamail, uaral, luaimneac, rúil-aibis, aḡur é cóm beas ran so maib an feur glar, bearrta, a bí an faitce na h-éamna, aḡ dul ruar tar glúinib air, ruar so "ramar a rliarta," 'ré rin, leat rliḡ ruar an ceatramnaib air.

Do rit an doirreoir irteac.

"Ó, a daoine!" an reirean, "an fírin beas ir veire aḡur ir lúḡa a conaic doinne riam tá ré amuic aḡ an noorur!"

ḡreabadar so léir 'n-a ruidé.

"An bfuil ré cóm beas le h-aoḡ?" an ríad.

Abac ab ead aoḡ, aḡur bí ré ana léigeanta. B'é ollam Ulad é, aḡur bí ré cóm beas ran so mbeiread na fir an a mbaraid leó é.

"Ac!" arfa'n doirreoir, "béarfaḡ aoḡ an a bair leir é!"

Siú amac iad so léir so bfeicfir an fírin a bí cóm beas ran so mbéarfaḡ aoḡ an a bair leir é.

ḡiodar 'n-a timpal amuic aḡur a rúile an leatad aḡur iad aḡ feucaint air. O'feuc ré ruar orca móir-timpal. Níor b'fada sur cuir ré rraoḡ ar.

"Feuc," an reirean, "a daoine móra, tá búr n-andl ana b'rean! Táim nác móir múcta aḡaib! Oruiois uaim amac aḡur leigíḡ cúḡam an fear

beas úo tál. Fear beas iriad é aghaid-re, ac
 'dob' fear ana móir é 'da mbead ré ra tír ar a
 'otánas-ra."

Táinig doo aghur tós ré Eiript ruar ar a d'air
 aghur do ruar ré leir irteac é aghur cuir ré 'n-a
 fearam ar an mbóro é or cómair fearghur.
 Suis an cuideacta so léir aihir aghur ní baogal
 ná gur feucadar so maic ar an bhfear mbeas.

"Cé n-é túra, a fíir bíg?" arfa fearghur, "nó
 rár feólad cúgáinn tú?"

"Eiript mac Díg mic Duaidgeine mire," ar
 reirean, "ollam aghur file aghur éigear tuata
 lucra aghur lupracán."

Bí Eiript 'n-a fearam ar an mbóro ar aghaid an
 ároiríg amac aghur iad as feucaint inr na rúilib
 ar a céile.

"An bhfuil an cuio eile de mhuintir do tíre-re, a
 ríig-ollam, cóm beas leat-ra?" arfa 'n t-ároiríg.

"Tá cuio acu níor lúga 'ná mé, a ároiríg, aghur
 tá cuio acu níor mó 'ná mé. Ir mó aghur ir
 troime d'fear 'ná mire, so móir, an t-ároiríg
 atá oráinn. Nuair a fearócainn le n'air ní
 ražad batar mo éinn ruar puinn tar cluair air,"
 arfa Eiript.

"Ó!" arfa fearghur, "ir iongantac an fear
 le méio aghur le troime é! Ac 'ir túirge deoc
 'ná rgeal.' Tugtar deoc do'n ollam," ar
 reirean, "aghur tugtar ruidcán do. Ní féadfad
 ré san tuirre beic air tar éir na rliige atá curta
 'de aige as teact anro ó n-a d'úcaig féin."

U' fíni an obair anran. Cá b'faisgí ártac a béad beas a 'dóicín o'Eiríre cun 'oige o' ól ar? Uí ártac as tuine asur ártac as tuine eile, ac nuair a curtí na h-ártai i n-aice Eiríre cíotí go mbíodir nó annrrianta ar fad le méid. Fé 'deire do cuir an banríogán a lám 'n-a póca asur tarainis rí amac méaracán deap óir a bí aici.

“Ó!” arfa asac doinne, “ríné 'oíreac é!”

Anran do tós an banríogán rmut de círte asur f'ocaraig rí go deap é le r'gíain asur cuir rí lartiar o'Eiríre é cun go ruid'fad ré air. Šearr rí rmut eile de'n círte asur cuir rí an méaracán 'n-a fearam air asur é lán o'fíon, asur cuir rí ar asaró Eiríre amac é.

Níor fuis Eiríre, asur ní lúga 'ná tós ré an méaracán. Ceap fearasur sur r'gát nó raitcior a bí air.

“Suis, a ríg-ollam,” arfa fearasur, “asur ól deoc. Ir micio duit tarc a beic ort.”

“Ní ól'fad-ra búr b'fíon,” arfa Eiríre, “asur ní lúga 'ná mar íor'fad búr mbíad, asur ní lúga don taob acu 'ná mar a fuis'fad ar búr scírte.” Asur o'feuc ré go dána asur go fearamac ioir an dá fúil ar fearasur.

Do r'fad an cúideac'ta go léir. Uáin an caint rin seic arca. Ní raib an fear eile rin beó do labar'fad ar an scuma ran le fearasur mac léide. Anran, nuair a cuir'eadar 'oib an seic ir am'laró a r'gear'ad'ar go léir ar gáirí. Do r'gearc fearasur ar gáirí leó. O'feuc Eiríre

'η-α τῖμπαλ ορτα αζυρ νῖορ εὐιρ ρέ ζάιρε νά κυο
 δε ζάιρε αρ. Ανραν ιρεαθ̄ εὐαδαρ ζο λέιρ
 ινρ να τριτίθ αρ ραθ. Νυαιρ α βι α ποδίτιν
 ζάιρῖ θέαντα αου, αζυρ να θεόρα αζ τεαέτ ζο
 βοζ ό η-α ρύιλιθ λε νεαρτ αν τριυιτ, το ρταδαδαρ.

“Θαρ ριαθ, α ριρ βιζ,” αρρα ρεαρζυρ, “αέ ιρ
 ραθα νάρ ρεαραιμ̄ αρ μ' αζαιθ̄ αμαέ ρεαρ εόμ
 θάνα λεατ. Τά ρέ εόμ μαίτ αζαμ τυ ζλακαθ̄
 ρέιθ̄ νό β'ρῑθιρ νάρ εὐιθ̄ βα λύζα 'νά α ρονη α
 θέαθ̄ ορτ εόμηραε αονῑρ θ'ρῑζαιρτ ορμ. Αβραθ
 υαινη αν τ-οιε, θά ηθειητά ραν θέαθ̄ αν ρζέαλ
 ζο η-οιε αζαμ ιρ θόεα. Θα ρυαηραέ αν ταεα αν
 Καλαέοιζ 1 ζκοινηθ̄ το ελαίθιμ-ρε, θά ηθέαθ̄
 ρέ αζατ.”

Εὐιρ ραν αν εὐιθεαέτα αιρῖρ ινρ να τριτίθ
 ζάιρῖ. Νῖορ λαθαίρ Ειρῖτ ροαλ.

“Νι όιραιρ αρ βῑθιων,” αρρα ρεαρζυρ. “Νι
 θόιέ υιομ ζυρ β'ρῑρῖ ρυθ α θέανραί λεατ 'νά
 τυ εὐιρ ιρτεαέ ανρο αμ' εορη ρέιν. Ανραν
 θέαθ̄ αν ρῖον αθ' εῖμπαλ αζυρ θ'ά ρεαθαρ α
 εορηθόρῑά τυ ρέιν αιρ β'ρῑθιρ ζο ραζαθ̄ ρτρεανεάν
 αθ' βευλ θε αζυρ ζο ζαίτρεαέ έ θ'όι.”

Εόμ λυαέ αζυρ θ'αιρῖζ αν ρεαρ ρηιοτάλῖηα αν
 εαιητ ρῖη ηῖορ θειη ρέ αέ βηειτ 'η-α θορῖη αρ
 Ειρῖτ αζυρ έ εαιτεαμ̄ ιρτεαέ ρα εορῖη. Εὐιρ αν
 ρεαρ βοέτ εὐπλα ρηαοθ̄ αρ ηυαιρ α τυμαθ̄ έ ρα
 βῑθιων λάιθιρ, αζυρ ανραν ερομ ρέ αρ ρηάμ̄ μῑρ-
 εῖμπαλ ρα εορῖη, νό αρ εοεαρῖηάμ̄, μαρ αθειρ-
 τεαρ ρα ρζέαλ. Νυαιρ α εοναιε αν εὐιθεαέτα
 αν ηέιθ̄ ρῖη βα θόιε λε θυιηε ζο θυιιτρεαθ̄ αν

τ-αναμ αργα λε νεαρτ ζάιρί αζυρ ρυιλτ. Βί αν
 ριον ανα λάιουρ αζυρ νίορ β'φέαδα ζυρ μότσιζ
 Eiriye τά βράζτι ρυίνν αιμπιρε ρα έορν έ ζο
 mbéat' veire leir. Το λαβαιρ ρέ. Cóm luat
 αζυρ τ'αιριζοαρ αζ caint έ το ρεατ αν ual'airt
 ζάιρί.

“ Δ Άροριζ αζυρ α uairle Ulat,” αρ ρειρεαν,
 ” ιρ ολε αν μάιρε αζαιβ έ μιρε τομ' βάτατ' ανρο
 ορ cómair búr rúl αζυρ ζυρ 'μό ρζέλαιτ'εατ
 αζυρ ealad'na τ'φέατ'pinn-ρε τ'αβαιρτ τ'αοιβ' α
 τ'εανρατ' μόριάν ταιρβε τ'αοιβ' αζυρ μόριάν ρυιλτ.”

“ Τόζταρ αματ' έ! Τόζταρ αματ' έ!” αρρα
 ζατ' αοιννε.

Το τόζατ' αματ' αρ αν ζοορν λάιτρεατ' έ. Το
 ριουμυιζεατ' έ αζυρ το ζλανατ' έ. Νυαιρ α βί ρέ
 τ'ιρμ ζλαν το cuiρεατ' αρ αν mbóro' αιρίρ έ, 'n-α
 ρεαραμ' αρ αζαίτ' ρεαρζυιρ αματ'.

“ Αρ μίρτε λεατ' α' innpint' τομ, α ρίζ' ollam,”
 αρρα ρεαρζυρ, “ cατ' έ αν cúir ná h-ólrá' ár n'oeoé
 αζυρ ná h-iorpá' ár mbiaτ' ? ”

“ Β'φέιουρ τ'ά n-innpinn ριν τ'uit' ζο mbéat' ρεαρζ
 αζατ' cuzam. Νί h-έ mo' t'uaiρim ζυρ ραιτ' αρ
 ρ'aozal' αοιννε τ'ρεαρζ-ρα τεατ' ρuar' leir, α
 Άροριζ.”

“ Τυζαιμ-ρε mo' b'riat'ar ρίζ' τ'uit,” αρρα
 ρεαρζυρ, “ náé' baozal' τ'uit' mé, ρέ ρυτ' α τ'εαρ-
 ραιρ' uom.”

“ Τά ραν ζο μαίτ,” αρρα Eiriye, “ ac' b'φέιουρ
 ζο mbéat' αν ρocal' α τ'εαρραίνν ρό' τ'ian, αζυρ ná
 ρ'ulaingeoé' Άροριζ Ulat' έ ι λάταιρ na n-uapal

ρο σο λέιη. Νί φολάρ το'ν φίριννε φέιν λαβαίτε
πέιθ 1 λάτάρ αν ρίξ."

"Νά βίωθ ceipò ορι, α ρίξ ολλαμ," άρρα
φearçur. "Τά μο θριατάρ ρίξ άζατ, άζυρ ιρ
τρειρε θριατάρ αν ρίξ 'νά αν ρίξ φέιν. Ινιρ αν
φίριννε όom. Τά cύιρ έιζιν άζατ le τοιύτcυζαθ
ο'άρ mbiaθ άζυρ ο'άρ nθεoc. Ινιρ όom αν
cύιρ."

"Ο τά το θριατάρ ρίξ άζαμ ά'm cοραιντ άρ
τ' φειρξ 'neόppαθ αν cύιρ," άρρα ειριτε. "Νί
φείθιρ λιom έαζcόιρ ο'φυλαηξ. Ιρ οic ι αν
έαζcόιρ πέ ball 'n-a nθειντεαρ ι. Δc нуαιρ
α θέινεαν αν ρίξ έαζcόιρ τά βάηη άζυρ buαθ άξ
αν έαζcόιρ ριν άρ αν uile φαζαρ οic. Ιρέ ζηό
άζυρ ouαλζαρ αν ρίξ ceapc το cύρ ι θφειθm. Ιρέ
ζηό άζυρ ouαλζαρ αν ρίξ έαζcόιρ το cορξ. Ιρ
uapaλ αν οά ouαλζαρ ιαθ ραν. Нуαιρ α θέινεαν
αν ρίξ έαζcόιρ cailleaλ πέ άρ αν οά ouαλζαρ
ρίoζα ραν ι n-αonφeaθ. Θεινεαν πέ οά οic ι
n-αon οic. Τά αν οά οic ραν ι n-αon οic άζατ-ρα
ο'ά θέαναμ, α άρoρίξ. Τά έαζcόιρ άζατ ο'ά
θέαναμ άρ το ηeaθταηe. Ιρ ζηάτ ζο oταζαν
έαζcόιρ ο έαζcόιρ. Τά έαζcόιρ άζατ-ρα ο'ά
θέαναμ άρ το ηeaθταηe άζυρ τά έαζcόιρ άξ το
ηeaθταηe ο'ά θέαναμ ορι-ρα. Νί φείθιρ oθm-ρα
bύρ nθεoc ο'οι ná bύρ mbiaθ το cαιτεaμ αν
φαιo ατά α leiθείo ριν άρ ριύβαλ eaθpαιθ άηρο ι
η-ΕΑΜΑΙΝ Mάca. Οά mbéaθ aoinne eile άξ
θέαναμ na η-έαζcόηα ο'φéαoφaiηηη ζλαoθαc άρ
αν ρίξ cύη na η-έαζcόηα το cορξ άζυρ cύη αν

éirte do éur i bpeiróm, ac nuair ipé an ríḡ féin ip mó atá ciontaé cá bfuil leigear le fáḡail ar an oic!”

Do rtao pé aḡur o'feuc pé 'n-a tímpal, aḡur má feuc ní baḡal ḡo bpeacairé pé don fonn ḡáirí ar doinne. Uí na daoine móra ḡo léir aḡur a ḡcinn fúta acu aḡur ḡan duine acu ḡan iompáil líte ann. Uí aḡairé bán ar fearḡur féin. Ní maib don doinne aigé le n-a leitéio rin de caint ó'n bpear mbeaḡ. Ac bí a bmačar ríḡ tabairta aigé aḡur b'éigean do an caint o'fulaḡ. Dúbaire pé leir féin ná maib don puo doo' fearra do 'ná an ceann a baic de'n rḡéal aḡur an fírinne o'innirint. Uí a fíor aigé ḡo maib pé féin aḡ deánaḡ na h-éaḡcóra ar an peacairé, ac ní maib don doinne aigé ḡo maib an peacairé aḡ deánaḡ na h-éaḡcóra air. Uí ionḡnao aḡur alltao ar conur a fuair Eiript amaé an rḡéal. Do labair pé i ḡceann tamail.

“Ambara, a Eiript,” ar peirean, “o'á luigean é tu ní leanó tu! Ní foláir a doimáil ḡo bfuil an fírinne aḡat, pé cuma 'n-a bfuair ar teóluir. Tá an fírinne aḡat cóm faoa aḡur téirdean mo taob-ra de'n éaḡcórí, aḡur ip doóaire liom an fírinne beic aḡat cóm faoa aḡur téirdean an taob eile leir.”

“Tá an buao aḡat, a Áiríḡ!” arra Eiript, “aḡur caitea-ra búir mbiaó fearoa. Ní'l oic ip meara 'ná éaḡcórí ó ríḡ, ac ní'l maic ip fearra ó'n ríḡ 'ná an éaḡcórí a dein pé o'aoimáil.

Ní'l gníomh ír míosa 'ná an éagsóir d'adomáil. D'adomúigir-re an éagsóir. Tá go maic; ac ná vein airí é."

Anran do fuis Eirire ar an gcírte agus tós ré an méaracán ruar 'oir a dá lámh,—bí muir-igean a dá lámh ann,—agus d'ól ré deoc ar. Ba gearr go maib an cuideacáta as dul i ndánacáit air agus go maib na ceirteana as teacáit go tuig cuise ó'n uile taob, i staob tuacáta luépa agus lupracán, agus i staob na ndaoine a bí ann, agus i staob a nóra agus a noliúite agus a mbéara agus sac níò eile a bain leó.

CAIBRIDÍOL A III

AN FÍRÍN BEAS SASTA

Bí Eirire as freasair na gceirteana cóim maic agus d'féad ré teacáit oíta, agus íré bí go cruinn 'n-a cáint agus go círte agus go h-aiúig, i staob go ndúbdairt feargus, "Ír uacárac an obair," ar reirean, "ciall agus tuirgint agus eólar cóim móra a veit i ruo cóim beas leir!"

Ba gearr gur tuig an cuideacáta go léir, ar na ceirteana agus ar an gcuma 'n-a stugad Eirire freasra uaid, go mbíod a fíor aise cao a bíod i n-aigne an t-é cuiread an ceirt.

"Conur a fuair eólar go h-Éamain, a níú ollam?" arra tuine de'n cuideacáit leir

“ Βί εδλυρ να ρίξε αζαμ ζο η-εαμαιν ραρ αρ
 ρυζαθ τυρα,” αρρα Ειρητ, “ αζυρ τά ’φιορ
 αζαμ ναθ ρθ θίρεαθ αν τ-εδλυρ α θεινιρ-ρε αρ
 αν αιτ αζ τεαθτ ουιτ.”

“ Οο λιύιζ αν εινθεαθτα, αζ μαζαθ ρέ ’η θρεαρ
 α εινρ αν εειρτ, μαρ βί αραθάν ειζιν λε επαθ
 λειρ ι οταοθ α ρίνριρ. Νιορ λαθαίρ ρέ ριν αν
 εινθ ειτε θε’η οίθεε.”

“ Βί α λάν θε’η εινθεαθταιν αζυρ βί ανα θύιλ
 αου α ριορ θ’ράζαιλ conυρ α ρυαιρ Ειρητ αμαθ
 αν εαζκοίρ α βειτ αζ ρεαρζυρ ’α θέαναη αρ αν
 ρεαθταιρε, αθ νί λειζρεαθ εαζλα θόιθ εειρτ θε’η
 τρόρθ ραν α εινρ αζυρ ρεαρζυρ ρέιν αζ ειρτεαθτ
 λεθ. Νιορ θειν Ειρητ αθ ρευθαιντ ’η-α τιμπαλ
 ορτα αζυρ ρμουτα ζάιρε εινρ αρ.”

“ Καθ ’τά αθ’ εινρ αζ ζάιρι, α ρίξ ολλαη ?”
 αρρα ρεαρζυρ.

“ Εινθ θερ να θαοιηε μορρα ρο, α άρτορίζ.”
 αρρα Ειρητ, “ ατά ι ζαθρ ’οιρ θά εόμθαιρτε. Οα
 θαιτ λεθ ρυθ θ’ράζαιλ, αθ νί θαιτ λεθ ε ιαρθιθ.
 Νυαιρ α θιον ουιηε αρ αν ζεουμα ραν ιρ ρεαρρ ζαν
 αον τρυίμ α εινρ ανη αθ ρζαοιλεαθ λειρ ζο οτι
 ζο ροκαρπιζιθ ρέ α αιζηε αρ εαοθ ειζιν. Αθ τά
 αιρζε αζαμ λε η-ιαρθιθ ορτ-ρα, α άρτορίζ,” αρ
 ρειρεαν.

“ Αβαιρ αν αιρζε αζυρ ζεαθαίρ ι μά’ρ ρέιθιρ
 ε,” αρρα ρεαρζυρ.

“ Τά α λεαθ ράζαλτα εεανα αζαμ,” αρρα Ειρητ.
 “ Νάρ εόιρ ζυρ θ’ρέιθιρ αν ταρνα λεαθ α ταθαίρτ
 εόμθ θαιτ αζυρ α τυζαθ αν εεαθ λεαθ ?”

“Tá go maít,” arsa feargur. “Abair i dghur geabair í. Don níò a fuair anro ó tanaí níl feicim cao ’tá cun tu coris ar é fásail aír. Ní dóca gur b’am aít ba maít leat go scurfai as gnám ra corin a ír tu!”

“Tugair do briaetar nís dom anocht ná luisfead t’fearis orm,” arsa Eirirt.

“Tugair,” arsa feargur. “Ní baogal duit.”

“A coitrom ran aír atá uaim,” arsa Eirirt, “ac ní dom féin é.”

“Cé dó?” arsa feargur.

“Do’n reáctaire úo, a ártóis,” arsa Eirirt.

“Aililiú!” arsa feargur. “Nac sárta an fírin tu! Ac bíod asat. Tá buairte asat. Níl baogal duit-re dghur ní baogal do’n reáctaire. Ac abair leir, mar a dúbair liom-ra, gan an éascóir a déanam aír.”

“’Sé mo tuairim, a ártóis,” arsa Eirirt, “nac beas leir dé. ’Sé mo tuairim nac beas lib araon dé mar éascóir. Ir gnát go ndéinean an éascóir a díogaltar féin, luat nó mall, ar an t-é déinean í. Níor táinig don díogaltar oraid-re ac mire do rgeid oraid i látar uairle Ulad anro.”

“Eirís ar! Eirís ar! a fíir bís,” arsa feargur go sárta. “Bíod an airge a iarair asat, ac ná tarainis cúgat a tuille é mar rgeal!”

Níl mire a ráó ná go raib átar ar an reáctaire, pé cúinne de’n tís ’n-a raib ré, nuair airís ré an caint rin. Táinig rshannrad air nuair airís ré an

ƿocal a dúbairt Éiríre i ʊtupac i ʊtaob na h-éascópa. Céar ré zo ƿaib̄ a ƿort ƿeinn̄te aʒur nári b'fior cao a bí le h-im̄teac̄t ari nuair̄ a tiorcaō ƿearʒur aʒ ƿocapú' cún̄tairī leir. Sa n-am ʒc̄éaona bí ʊiombáto a ʊóic̄in ari nuair̄ a tuiz ré ná ƿaib̄ blúire ʊe b̄áiri a cúro éascópa aize mar zo ƿaib̄ éascóiri níor mó b'féioiri 'á ʊéanañ ari ƿéin. Nuair̄ ariʒ ré an caint̄ ʊeirineac̄ ó Éiríre aʒur ó ƿearʒur bí 'fior aize nári b̄aoʒal ʊó na cún̄tairī, aʒur bí ré ƿárta i n'áizne.

Tuiz Éiríre, um an ʊtaoa ƿan, zo ƿaib̄ ƿóro eazla aʒ teac̄t acu zo léiri ƿoimiri. Níor tait̄n ƿan leir. Ní h-é a oiri ʊó. ʊí ré beairtuiz̄te i n'áizne aize zo meall̄raō ré ʊuine éiz̄in acu cun ʊul leir t̄ari n-air zo tuata luera aʒur luprac̄án i ʊtreō zo b̄reic̄reaō iud̄oán, le n-a ƿúil̄ib̄ ƿéin, ƿírinne na cainte aʊúbairt Éiríre nuair̄ a ʒabaō é mar ʒeall̄ ari a caint̄. Iré puo a ʊein ré, ʊ'á b̄riʒ rin, 'ná c̄pomaō ari an uile ƿaʒar ƿʒealta ʊ'inn̄rint̄ ʊ'ƿearʒur aʒur ʊ'á cúroeāct̄ain, ari tuataib̄ luera aʒur luprac̄án, aʒur ari a riʒ, aʒur ari a ʊtrean-ƿear, aʒur ari na ʒníom̄ar̄taib̄ a ʊéineaō ré, aʒur ari b̄earaib̄ aʒur ari nóraib̄ na tíre aʒur na noaoin̄e ƿé mar a bíoðari. ʊa ʒearri zo ƿaib̄ an ƿʒac̄ im̄tiʒ̄te aʒur zo ƿab̄ðari zo léiri, ʊoir̄ riʒ aʒur uairle, aʒ éir̄teāct̄ le h-Éiríre c̄óm̄ ciúin c̄óm̄ ƿocair̄ rin ʒur ʊóic̄ le ʊuine ʒur ƿé ʊraoīteāct̄ a bíoðari aize. ʒan am̄par ir ʊóca zo ƿaib̄ puo éiz̄in ʊ'á

ῥόμο θέαντα αἰζε οἷα, μαρ φερρ-ῥίθε αἰ
εαὸ ἐ.

Νυαῖρ βα μίτιο λειρ ιομπάιλ ὄ'ν ῥζέαλαιθεαὲτ
εὐν μυο εἰζιν εἰλε οὐβαῖρτ ῥέ λε φερρζυρ: “ Δ
ἄρτοῖζ,” ἀρ ρεῖρεαν, “ το ὀέινεαρ-ῥα ὀάν ἴοιτα
το μ' ἄρτοῖζ ῥέιν, ὀ' ἰυῖῶάν, αζυρ ὀέαρῥαῖν
ὀαοῖῖ-ῥε ἀν ὀάν ὀά μβα ἴνιαν ἰῖῖ μέ 'ζά ἴάῖ.”

“ Νί βέαὸ ἀοη νιὸ ὀοῖ' φερρ ἰομ-ῥα 'νά ἀν
ὀάν ῥαν ὀο εἰορ υαῖτ ἀνοῖρ, α ἴῖζ οἰλαῖ,”
ἀρῥα φερρζυρ.

“ Μῖρε μαρ ῥιν,” ἀρῥα'ν ἴῖοζαν.

“ Μῖρε μαρ ῥιν,” ἀρῥα ζαὲ ἀοῖννε ὀ'ά ἴαῖῖ
λαῖῥεαὲ.

Ἀηρῥαν οὐβαῖρτ εἰρῖρτ ἀν ὀάν, αζυρ ῥέ κόμιαὲτ
ὀηαοῖῖθεαὲτα α βῖ αἰζε ὀ'ά ἰμῖρτ οἷα ῥα ῥζέα-
αιθεαὲτ ὀο ἴέαῖοῖζ ἀρ λειρ ἀν ἴῖάν.

ΚΑΙΒΙΘΙΟΙΛ Α IV

ΑΝ ΚΑΙΡΟΕ ΚΑΙΤΤΕ

Σοκαῖρῖζ εἰρῖρτ ἐ ῥέιν 'n-α ῥῖιθε ἀρ ἀν ζοῖρτε
αζυρ ἕαῖν ῥέ ὀεοὲ μαῖτ ἀρ ἀν μέαρῥαὲάν. ῖῖαν
ῥέ α ἕεαλ αζυρ ὀο λειζ ῥέ ἴαῖρ α ἕεανν αζυρ ὀῖν
ῥέ α ῥῖιλε. ὀα ὀόῖε λε ὀῖννε ζο ῥζοῖτῥεαὲ ἀρ
ἀν ζοῖρθεαὲταῖν αζ ῥεῖῖαῖρτ ἀρ, μαρ ὀο ὀεῖν
ῥέ ἀν μέῖῖ ῥιν ἀρ εῖμα 'n-ἀρ ὀόῖε λε ὀῖννε ζο
ἴαῖῖ ῥέ τῖοῖζῖτε ἀρ ἀοῖρῖθε ἀν 1 n-ἴνεαῖ ἐ ἕεῖτ ῥέ
ἕῖν ἰεαὲ-τῖοῖζ. Ἀηρῥαν ὀο ὀεῖν ῥέ εῖῖῖάν ἕεαζ

ar feadh camail, fé mar a bheadh ré ag cruinnidh
a mheadhrac cinn. Anran do turnuig ré ar an
nóán.

Bí an cuideachta ag éirteacht leir. Bí an t-án
go bheadh ceolmhar. Bí an caint go cruinn agus
go sunta agus go cómhgharac. Ba gearr go
raib an uile tuine de'n cuideachtain cóim ciúin
agus dá mbéidir san anam san anál, ag
éirteacht le ruit na b'ocal, agus le n-aoibhear
an guta, agus le b'ig na cainte. Do mear
feartur nár molaó rís i n-Éirinn ma'm roimir
rin mar a mol Éiripe rís tuata luéna agus lupra-
cán an uair rin. Bí eagla ag teacht ar do
Éigear go mbéadh éad ar feartur toirg san
doó a beit ábalta ar é féin do molaó fé mar a
mol Éiripe lub'án. Ac nuair a turnuig Éiripe
ar gníomharcaib saile agus sairse lub'áin do
molaó, agus gníomharca na laóna a bí fé n-a
rmaect, agus ar an léirgrior a déinidir ar a
naimaid i scoth agus i scrud-cómhar do
molaó, ar cuma 'n-ar dóic le tuine gur b'
fetais móra iad go léir, ir amlaid a bí feartur
agus an cuideachta go léir i rioct dul i laige le
nearc ruit agus gáirí. Nuair a bíod Éiripe 'gá
inniric ra t-án conur mar a déintí na catana
móra do t'roid, do léimeadh fé 'n-a fearam agus
fiúblaó fé anonn 'r anall ar an mbóro, agus
faodar ar a guta agus teine éreara ag teacht ar
a fúilib, fé mar a bheadh ré i lár cata éigin agus
naimaid éróda aige d'á leagad i n-agaid gac

focaíl d'á labhrað fé. Tríú an rult go léir dóib ní maic a bíod a fíor as an scuideactain cé 'cu ba ceart dóib rult a déanamh dé nó easla beic acu roimír nuair a cíoir an rabadartha feirís rin as teact air, asur an fuinneamh as teact 'n-a éaint asur an rppréadarnac as teact ar a fúilib.

Críocnuis fé an tán, asur má dein do érom an cuideacta go léir ar an uile rásar reóide uairle do bponnad air. Uí fáinni óir asur cloca lozmara asur órnáidí ríosa acu d'á scur ar an mbóro 1 n'áice go dtí go raib cruaic acu ann a bí react n-uairre níor doirde 'ná Eirirt féin. Cuir feirísar ar an mbóro a cion féin de'n éruaic.

D'feuc Eirirt ar an scuiaic asur d'feuc fé 'n-a tímpal ar an scuideactain.

"A óaoine móra," ar reirean, "ir gníom deas-óaoine an gníom ran atá déanta asaid. Ac bíod sur b'ead ní'l don gnó asam-ra de'n raibórean ro. Ní déanrað fé don blúire tairbe dom. Ní'l don tuine asam' tígearna-ra san a dóitín mór raibóir asur ollmaitir aise féin. Ní'l earnam ar bit ar don tuine ra tír ar a tánas-ra. D'á bús rin glacais an raibórean ro cúgaid airír asur mo buiróar-ra mar don leir, go h-iomlán."

"Dar ar mbriatar," ar ríad, "d'á tuigaimír duit a bfuil an traosal asainn ní glacpaimír don ríoc dé tar n-air uait, asur ní lúga 'ná mar a glacpaimíd don ríoc de'n traibórean ro tar n-air uait."

“Ὁ γὰρ μαρ ριν ἀτά ἀν ῥζέαλ,” ἀρρα Εἰρητ, “καίτρεαθ-ρα φέιν ἀν ραιὸβρεαρ ρο το ραιντ.” Ἀνραν ὁ φεuc ρέ ἀρ Δουὸ εἴζεαρ ἀζυρ ἀρ εἴζριθ Ἰλαὸ ἀ βί ρα εἰσοδαῶταιν. “Ἀ ολλαμνα ἀζυρ ἀ εἴζρε Ἰλαὸ,” ἀρ ρεἰρεαν, “ὀέμιγς τῆι τρεααα ὀε'ν ραιὸβρεαρ ρο. Κοιμεᾶδοαἰς ὀά ὀτῆιαν ὀε ἀζαἰθ φέιν ἀζυρ τυζαἰθ ἀν τῆιαν εἰλε ὀ'εαῶλαῶαἰθ ἀζυρ ὀ'οβλὸραἰθ Ἰλαὸ”; ῥέ ριν, ὀο ὀυαῶαἰλλἰθ capall ἀζυρ ὀο λυῶτ ρρὸἰρτ ἀ ὀέαναμ.

ὀβί Εἰρητ ἰ n-ἑαμᾶιν ἀρ ἀν ζcuma ραν ἀρ φεαὸ τῆι λά ἀζυρ τῆι οἰὸce ἀζυρ νἰορ μῶcῆιγς φεαρζυρ νά ἀν εἰσοδαῶτα ζο ραἰθ ρέ λεαῶ na n-αιμῆρε ριν ἀcu.

“Ἀ μᾶιτε ἀζυρ ἀ μὸρ-υαιρτε Ἰλαὸ,” ἀρρα Εἰρητ, “τά μο ἑρέμῆρε καίττε ἀζαμ-ρα ἀηρο ἰ n-ὀύρ ζcυσοδαῶταιν ἀζυρ νἰ ρολᾶρ ὀομ βεἰῶ ἀζ ζλυαιρεαῶτ ἑαρ n-αιρ φεαρῶα εἰν μο ἑἶρε φέιν.”

“Ἀ ρἰζ ολλαμ,” ἀρρα φεαρζυρ, “τά ρέ ρὸ λυαῶ ἀζατ ἰμῶεαῶτ υαἰνν ρὸρ. Βεἰὸ ἀ λειῶεἰο ριν ὀ'υαἰζνεαρ οραινν ἀὀ' ὀιαἰζ ζυρ βαοζαλ ζο nὀεαρφαἰμἰὸ ζυρ τῆιαζ μαρ ἀ ἑᾶνἰρ εἰζαἰνν ἰ n-αon εορ. Ἀῶ μᾶ ἀβραἰμἰὸ ραν ἰρ βαοζαλ ζο mβρέαζηῶῶαἰμἰὸ ρἰνν φέιν λάἰτρεαῶ' n-α ὀιαἰζ μαρ ζο nὀεαρφαἰμἰὸ λἰνν φέιν νά ραἰθ τῆι λά ἀζυρ τῆι οἰὸce ρἰαμ ἀζαἰνν εῶμ ρυλῶμαρ λειρ ἀν ὀτῆι λά ἀζυρ τῆι οἰὸce ρεο ἀτά καίττε ἀζαἰνν ὀ ἑᾶνἰρ-ρε εἰζαἰνν. ὀ'φείοἰρ, ἀ ρἰζ ολλαμ, ζο ὀφῆαὀφᾶ ρανμᾶἰντ ἀζαἰνν ταμᾶλλ βεαζ εἰλε.”

“ἰρ τῆιαζ νά ρυἰλ ἀρ μο εἰμαρ ραν ὀο ὀέαναμ, ἀ ρἰζ,” ἀρρα Εἰρητ. “ἰἰ'λ ἀζαμ ὀ λυὀὀᾶν ἀῶ

cáirte trí lá agus trí oíche cun cómartha rófeicre tabairt dó-ran agus do tuataib luera agus lupracán gur b'fíor dom an caint a túbairt. Tá an cáirte cártae agus ní foláir dom fillead."

"Ar mhíre leat míre dul leat ar éuairt go tuataib luera agus lupracán, a níg ollam?"
 arsa doó Éigear.

Siné oíreac an ruid a ceartuis ó Eirirt, ac níor leis ré air gur b'é. Seo mar a tug ré freagra ar doó.

"Iy amlaib mar acá an rgeal, a doib," ar reirean, "ní déarfad-ra leat teact ná gan teact, ac má 'r maic leat féin teact beid míle fáilte rómat."

"Cad é an éuir, a Eirirt, a níg ollam," arsa feargur, "ná déarfá leir teact ná gan teact? Má tá míle fáilte roimír nár cóir go n-iarfá air dul leat?"

"Dá n-iarainn air teact liom, níg," arsa Eirirt, "agus anran dá mba ná tairnead leir an cóir a curfí air b'féidir go mbéad ré díom-bádad. Ac má tasan ré uair féin, agus míle fáilte beic roimír, beid ré buirdeac nuair a déanfam ar nóiceal do."

"Dair ro 'r ruid," arsa feargur, "iy tu an fírin iy gearnóirige d'ár buair maím umam! Ní h-é mo tuairim go mbeid don éuir gearáin ar a cóir as doó má téirdean ré leat."

Anran d'fás Eirirt plán as feargur agus as uairtib ulaó agus do gluar ré féin agus doó

Eigear le coir a céile fé dhéin tuata luóna agus lupracán.

San amhar ba neamh-choitianta an beirt iad as sluaireacht, tuine acu níor lúga 'ná leact-rois ar doirde agus an tuine eile bheir agus dá trois ar doirde. Is ar éigin a dhí ceann Eiríre cómh n-áir le slúin dotha. Nuair a bíod doth as riúbal cáitead Eiríre beir as rothar, agus leir an rothar féin ní féadad fé coimead ruar le n-doth. Bíod fé tamall riar go minic, agus anran cáitead fé ruir go séar ar fead tamall eile, cun teact ruar.

CALIBUOL A V

AN T-ADAC 'N-A FATAE

Dí Eiríre agus doth as cur na rúge doth. Tugad doth fé n-deara conur mar a bíod Eiríre as rothar, a d'iaraid coimead ruar ra triúbal. Táinig ana móraíl ar doth mar geall air rin. D'rin ruir náir tuir amac riamh roimhir rin do, tuine beir as riúbal le n-a coir agus go scaitead fé beir as rothar a d'iaraid coimead ruar leir. D'áiruis fé a ceann agus riúbluis fé go n-ana rábac, i ttreo sur doth le tuine sur d'fatae é i n-inead é beir 'n-a ruataire beas abaic. Do ruadad fé a dá cuirinn agus dírigead fé a dhrom

agus do finead ré a cora, i ttréad sur dóic le
duine air go raib ré buailte irtead i n' aigne go
raib ré cóim móir, cóim h-áir, cóim calma le
fearysur mac léioe féin.

Uair t'á raib Eirirt tamall maic riar uair
o'feuc ré tar a gualainn riar air agus bain ré
croctad ar a ceann le mínear.

“Ac!” ar reirean, “a níg ollam, ní maic an
cuirde tu!”

Do nit Eirirt go tóí go tóáinig ré ruar leir
agus go raib ré an fáid céadna roimhir amac.

“Eatarra ran atá an cóir, a níg ollam,” arra
do.

“Ir fíor,” arra Eirirt, “agus rin ar airigear-ra
de'n cóir uair-re ó tanas go Cúig' Ulaó. Tar
mo briaatar ac sur dóic liom nár airigear an
focal 'cóir' amac a' beul doinne i gCúig' Ulaó
sur airigear ar do beul-ra anoir é. U' é búr
leat aicne níor fearr do cup ar an bfochal agus
ar an níó.”

Ní deirtear ra rgeal sur tús doó don fneasra
ar an scaint rin.

Comáineadar leó go tóánadar go Tráig na
tTréanfean i gCúig' Ulaó.

“Cas a déanraimíó anoir?” arra do.

“Cas a déanraimír ac comáint linn ar uactar
na faraise!” arra Eirirt.

“Ambara, a níg ollam,” arra do, “má tís
leat-ra riúbal ar uactar an uirge ní tís liom-ra
é déanam.”

“ 1ρ μόρ αν ιονηναὸ ἐ ριν, α ρίξ εἰζεαρ,” ἀρρα Εἰρητ, “ ἀσυρ συρ φεαρρ αν ριύβαλ ατά ἀσατ-ρα ’νά μαρ ατά ἀσαμ-ρα. Βα εὐορ γο βρέατορ-ρα αν φαραιζε ἡαβάιλ ρα η-αίτ ’η-α μβάτφαι μῖρε. Αν τ-υῖρζε νά ραζαὸ ρυῖνν ἐαρ ἡλίμῖθ ορτ-ρα το βάτφαὸ ρέ μῖρε.”

Le η-α λῖνν ρῖν ἐοηαιε Δοὸ ρυὸ α εῦῖρ ρῡανηραὸ ἀῖρ. Ἐοηαιε ρέ ἀῖνῖμῖθε εἰζῖν ἀῡ ὀέαναῖν ορτὰ ἰρτεαὸ τῖῖθ αν βῖφαραιζε.

“ Ὀ!” ἀρρα Δοὸ, “ τάμῖθ ρείθ!”

“ Καὸ ’τά ορτ, α ρίξ εἰζεαρ?” ἀρρα Εἰρητ.

“ Ὀ, ρευέ,” ἀρρα Δοὸ, “ αν μῖοι μονηρμαὸ! Τά ρέ ἀῡ ὀέαναῖν ορῖανν. Τάμῖθ ρείθ! Το βάρταν ορτ ρείν, α ὀροὸ ἀῖνῖμῖθε!” ἀρ ρεῖρεαν λειρ αν ἀῖνῖμῖθε.

“ Ἐῖρτ, α ρίξ εἰζεαρ,” ἀρρα Εἰρητ. “ Νῖ βαοῡαλ ὀύῖνν. Νῖ μῖοι μονηρμαὸ νά μῖοιμὸρ νά ἀοη ὀροὸ ἀῖνῖμῖθε εἰλε ἐ ρῖν. Σῖνέ εαὸ ἡυῖθῖαν ατά ταῡαῖτε ἀηρο ἰ η-ἀρ ἡοῖνῖθ εῦν ρῖνν α βῖρεῖτ ἐαρ φαραιζε ἡο ἐρῖε τυατά ἡυῖρα ἀσυρ ἡυρραεάν. Νῖ’λ ἀῡαῖνν ἀε ὀυλ ἀρ α μῖυῖν ἀσυρ βέαρφαιὸ ρέ ρλάν ρῖνν ρέ ρτοῖρμῖν νά ρυατάὸ α βεῖθ ἀρ αν βῖφαραιζε.”

1ρ ἀῖλῖαιὸ α βῖ αν ἐαῖαλλ ραν ἀσυρ ὀά ρῖῖλ ἡῖρῖθῖα, ἡλῖνα, ῖολυρῖμαρα, ἡλὸρῖμαρα, ’η-α ἐεανν, ἀσυρ μῖυῖνῡ βῖρεαῡ, ἐρῖομ, ἀῖῖυῖνν, ἐορϋρα ἀῖρ, ἀσυρ ἐεῖτρε ἐορῖα υαῖτνε ραοῖ, ἀσυρ ρῖῖαν ὀῖρ ἀῖρ. Ἐυαῖθ Εἰρητ ἀρ α μῖυῖν λῖῖτρεαὸ.

“ Ταρ ἀηρο ἀρ μο εῖῖῖαιθ, α Δοῖθ,” ἀρρα Εἰρητ.

“ Ac, a níḡ ollamh,” arya doo, “ ní’l ac rúḡ
 dúit féin ari.”

“ Ná bí aḡ cáinead an capall, a níḡ éigear,”
 arya Eiript, “ ac tar anro ari mo cúlaib, aḡur o’á
 méio meagcaint atá i n-a bfuil o’eóluḡ aḡur
 o’easna ionat-ra éiofir ḡo mbéarfaio fé rinn
 araon leir.”

Anran do éuaio doo ruar ari ‘úlaib Eiript,
 aḡur do ḡluair an capall leó tar tonnaib móra
 na faraise, aḡur do fproireadar Máḡ faitlinn
 ḡan bñón ḡan bát. Bí lubdán aḡur tuata luera
 aḡur lupracán ḡo léir cruinnighe rómpa ari
 Máḡ faitlinn i n-aonac.

“ Síóé Eiript cúḡainn!” ari riad ḡo léir.

Ac nuair a conacadar an fear móri le coir
 Eiript táinig criú éor aḡur lám orca aḡur ní
 leisreao easla o’aoinne acu teact i n-aon ḡaor
 oó. Ní riab ac lubdán féin ḡo riab fé de
 mírneac aighe teact ‘n-a otreó aḡur labairt leó.

Táinig fé aḡur éuir fé fáilte roim Eiript aḡur
 tuḡ fé cri róḡa oó.

“ Mile fáilte rómat, a níḡ ollamh,” ari reirean.
 “ Ac cad éuighe dúit an romarac ro do tabairt
 leat cúḡainn, nó an amlaio ip maic leat ḡo
 marbóc’ fé rinn ḡo léir?”

“ Ní romarac é reo, a ároiríḡ,” arya Eiript.
 “ Síóé níḡ éigear aḡur fear oána Cúig’ ulaó,
 aḡur cé ḡur móri feucán fé anro ní’l ann ac abac
 ‘n-a oúcaig féin. Táio fir móra Cúig’ ulaó
 éóm móri i ḡcomparáio leir rin aḡur ‘tá fé rin i

gcomparáid liinne. Nuair a bíon ré rin ra baile ir ar bparáid na bfeair mór a beirtear ó áit go h-áit é. Ir mór acu go léir é, mar tá léigean agus eóluir agus easna agus filidheáct ann tar a raib d'éigrib miam i n-Éirinn. Ní foláir cúram maic a déanam d'é an fáid a beid ré agus ann ar, agus cóir maic a cur air, i dtreo ná beid don loct aige le fáil orainn nuair a raíad ré abailé as triall ar feargur mac léide agus ar uairib ulad."

"Agus cao é an ainm atá ar an bfeair mór ro,— nó b'féidir gur ceart dom a rá, ar an bfeair mbeas ro?" arsa Iubdán.

"Do éigear ir ainm do," arsa Eiríre. "Ir abac an rí é, agus ir mór as feargur é."

Bí an cur eile de'n truaas as raire ar an dtír an fáid a bí an áine rin ar riúbal, agus ba mór é a mear ar éródaect Iubdán nuair a conacadar é, san ríad san easla air, as dul cóm cómngarac do'n fear mór agus as cur a tuairisce ar Eiríre.

Anran do labair Iubdán le h-Doó féin agus cur ré na mílte fáilte roimhir agus tus ré trí róga do, ac b'éigean d'Doó teáct ar a glúinib agus cromad ríor cun an tailim cun na bpós do glacaó ó'n rí, agus nuair a bí ré as glacaó na bpós do conactar go raib a beul cóm mór le h-asaid an rí ar fáid.

Nuair a conaic an truaas é as teáct ar a glúinib agus as cromad cun an tailim mearadar

ζυρ ας úmlyζαò το'ν ρίξ α βί ρέ. Ό'ιμτίξ αν ρζάρò τοίò λάιτρεαé αζυρ éυιρεαòαρ λιύξ ρυαρ μόρ-τίμπαλ Μάιξε φαίτλινν, ας φαίτλιυζαò ροιμιρ αν βρατάε α έυξ ειρηντ αβαίλε λειρ. Το λιναòαρ éυιξε ιρτεαé éυν ζο βφαίξτοίρ ραòαρε μαίτ αιρ.

“ Ó,” α τοιρτοίρ λε η-ειρηντ, “ cá βφυαραιρ αν φατάε μόρ? Conυρ α έυζαιρ λεατ é? Conυρ φέαòαιρ βυαò φάξαιλ αιρ αζυρ é έαòαιρτ λεατ, αζυρ ζαν é ζαòτα ná ceανζαιλτε αζατ?”

Όιοòαρ ας τορμιοιμ ιρτεαé ι νοιαίξ αρ νοιαίξ αζυρ ας τουλ ι νοάναéτ αρ αοò ζοοτί ζο ραòòαρ τίμπαλ αρ α éοραιβ ας ιμιúéαò αζυρ ας μέαρυιξ-εαéτ αρ να βύελαί όιρ α βί 'n-α βρòζαιβ αζυρ ας θέαναμ αν υίλε φαζαρ μαζαιò ρύτα. Νί ραιβ αον μέαρ ι η-αον éορ αcu αρ αν ζσεαρòαιòε α ζρέαρ να η-òρnáτοί.

“ Ó!” α τοιρτοίρ, “ να κορα μόρα! Να κορα μόρα! Conυρ φέαòαν αν φατάε βοéτ ριúβαλ ι η-αον éορ λεó! Αζυρ να βρòζα, náé túταé αν λάμ α βί ας αν ηζρέαραιòε α όéιν ιαò! Νί λάμα α βί αιξε αé ερúβα! Αζυρ οαρ ηòó, ní κορα ατά ιοντα ανοιρ αé ερúβα.”

“ ειρτ,” α θέαρραò τοιμε αcu, “ αιρεóéαιò αν φατάé τυ!”

“ Νί αιρεóéαιò,” α θέαρραò αν τ-é α λαòαιρ, “ τά α éεανη ρó φαòα ρυαρ ρα ρρέιρ.”

Ό'αιρυζεαò αοò ζο μαίτ ιαò αé ní λειζεαò ρέ αιρ ζο η-αιρυζεαò. Νίορ βεαξ λειρ òε ρυλτ βείτ ας éιρτεαéτ λεó αζυρ ας ρευéαιντ υαιò ρφορ ορτα.

Βα ζεαρρ ζο τοάιμξ να λεινò óζα τίμπαλ α éορ

cóm maít le cáé, aḡur íaḡ aḡ ḡamár aḡur aḡ
 ḡáirí aḡur aḡ caint, aḡ ḡéanam ruilt ḡe ḡac níḡ
 ḡ'á bḡeacḡar. Úí na ríí aḡur na mná beaḡ ḡo
 leḡr ac ní raib inḡ na leinḡ ac mar a bḡeḡ lucaíḡ.
 Anḡan íreḡḡ bí ḡoḡ í ḡteannta. Úioḡar bail-
 íḡḡe írḡeac tímpal a ḡá bḡóḡ aḡur ní leíḡreḡḡ
 rḡannḡaḡ ḡó ḡon cḡr leíḡ a bḡḡaḡ ḡe'n talam
 rar a ratalóé' ré orḡa aḡur ḡo marbḡóé' ré leaḡ-
 ḡoraon acu b'féioir. Fé ḡeíḡe ḡlaioḡ ré ar
 Eiripe.

“Ar ḡráḡ é'oinḡ, a Eiripe, a ríḡ ollam,” ar
 reírean, “abair leḡ ro ḡruioim amac óm'
 bḡóḡaib le h-eaḡla ḡo ratalóéainḡ orḡa!”

ḡo labair Eiripe leḡ aḡur ḡruioeḡar amac.
 Anḡan íreḡḡ éainḡ an aíltaéḡ ar rḡḡ orḡa nuair
 a cḡnacḡar an rḡac aḡ ríúbal.

“Aililiú!” ar ríḡ, “conur féaḡan ré na
 cora móra ran ḡo cḡḡaint cóm h-áḡo!”

Anḡan bíḡḡ cuíḡ ḡ'á rḡoláiríb aḡ teacḡ 'n-a
 ḡiaíḡ aḡ bḡeicḡnu' ar rian a cḡr aḡur 'ḡá cḡmár
 le rḡainḡ, aḡur íḡ 'mó arḡóint leíḡeanta a bíḡḡ
 eaḡarḡa ḡ'á bárr, cuíḡ acu 'ḡá ḡéanam amac
 ḡur cḡra ḡaona a bí aḡe aḡur tuille acu 'ḡá
 ḡéanam amac náíḡ b'eaḡ, ac cora ḡraoiḡeacḡa.

Cuir iubḡán rḡḡra amac 'ḡá ráḡ náíḡ b'folaíḡ
 féarḡa móíḡ a ḡéanam í n-onóir ḡ'ḡoḡ éíḡear,
 ḡo ríḡ ollam Ulaḡ. ḡur maít leíḡ féin ríḡ aḡur
 ḡeaḡ-ínéinn aḡur carḡar a cḡanḡal ioir é féin
 aḡur féarḡur mac léíḡe, Áḡoíḡ Ulaḡ, aḡur ḡo
 nḡéanḡaí an níḡ ríḡ mar ba cuíḡe aḡur mar ba

éoir nuair a tabarfaí uraim agus púotáilín
 míosa do'n uairt Ultaí ro a tárta ar a mearg.
 Do fheasraó an fósra go h-ollam agus go
 fonnmar. Do ceapaó lá an féarta. Do
 h-ollamúigeaó an biaó agus an deoc. Táinig
 na h-uairle go léir cóm luat agus fuaradar
 cuiread. Táinig reat cata féinne tuata lúca
 agus lupraóán fé n-a mígíó féinne agus fé n-a
 otaoireadáió airm, díreac mar a tánaóan an
 céad lá úo nuair a déin lubóán an caint úo a
 bain an fáire a' h-Éiríct.

Ói Glómar mac Glair mic Glomraíde ann,
 tréan-fear lubóán, an fear a leagaó an feócaóán
 le h-aon buille élaídeam agus go raib feíom
 an dáireug 'n-a tfeargairt. Conaic fé doó.

“Dár lám m'atár,” ar feirean, “ac tá deire
 le leagaó na bfeócaóán! Ní feicfean mire ag
 leagaó feócaóán airm le h-aon buille élaí-
 eam. Ní'l ionainn ac meatalóirí reacár an fear
 ran!”

“Ac, a Glómar,” arfa Éiríct, “abac iread
 an fear ran reacár na fir móra atá 'n-a díais ra
 baile. I n-uctaib na bfeair móir iread bíon fé,
 mar a béad leanó. Déarfaó fear acu rúo doó
 ar bair leir díreac mar a béarfaó doó turá ar
 a bair leir.”

Níor labair Glómar a tuille.

Do cuiread míg-éac lubóán i gcóir cun an
 féarta agus do cuiread an cúideacá 'n-a ruidé
 do réir a n-úiré, agus do cuiread doó ar deir

Ιουδαίν. Σαρ αρ εuaiò λουò ιρτεαé ρα ρίξ-
 τεαé, áμταé, β'είγειαν τουρur μόρ ο'ορζαιτ ι
 ζσεανν αν τίγε οó, μαρ, πέ κορ α ταβαρραò πέ
 οó πέιν ní πέαορραò πέ ουλ ιρτεαé τουρur αν τίγε.
 Νουαρ α βί πέ ρε ιρτιζ βί αν ρζέαλ μαίτ ζο λεóρ
 αίγε μαρ βί αν τίζ ανα άρτο αζυρ ο'ρέαο πέ
 ρεαραμ' οίρεαé ζαν α έεανν το έυρ αμαé τρέ
 βυαιε αν τίγε. Δέ κουρ α κυρραί 'η-α ριυòε έ?
 Ο'ρini αν έειρò. Κά β'ραιζφι καταοιρ α βέαò μόρ
 α οóιτιη? Όί ζαé αοιηνε αζ κυιμ'νεαμ' αζυρ ζαé
 αοιηνε αζ κυαρòαé ρευέαιητ κά β'ραιζφι αν έαταοιρ.
 πέ οειρε ουβαιητ αν βανηίοζαν, Οέβó, ιε η-α
 ρειηβίρεαéαιβ ιμτεαéτ αζυρ κόρτα μόρ α βί αιε
 'η-α ρεóμρα πέιν το ταβαιητ λεó. Το τυζαò
 ιρτεαé αν κόρτα. Όί πέ μόρ. Όί πέ τροιζ αρ
 λειτεαο αζυρ τροιζ αρ ραιò αζυρ ηαοί η-όρλαé
 αρ αοίητε. Το ροκαρμυζεαò έ αρ οειρ αν ρίζ
 αζυρ το ριυίζ λουò αιρ αζυρ βί πέ αρ α ράρταéτ.

ΚΑΙΒΙΘΙΟΙ Λ VI

"ΟΟ ΛΑΒΡΑΙΣ ΡΙΟΡ!"

Νουαρ α βί λουò 'η-α ριυòε αρ αν ζεóρτα αζυρ
 α ο'ρομ ριαρ λειρ αν β'ραλλα βί πέ αρ α ράρταéτ
 μαίτ ζο λεóρ. Όί πέ αρ οειρ αν άρτορίζ, αέ βί
 εεαταίγε ρα ρζέαλ. Να η-υαιητε α βί αρ οειρ
 λουòα ní ραιβ αον ο'ρειτ αευ αρ αον ηαòαρò
 έάζαιλ αρ αν άρτορίζ, ηά αζ αν άρτορίζ αρ αον

maóaire fásgail orda-ran. Nuair a bí an t-Ár-
 míg 'n-a fuide 'n-a cátaoir míoga, bíod go maib an
 t-Árdaín fé'n scataoir, ní maib ceann an Árdaí
 ac éom h-áir leir an scóir. Bí ceatramad
 éle doða ruar ar fad or cionn éinn an Árdaí,
 agus bí gláin éle doða ana fáda ruar agus ana
 fáda amac, i t-áir ná maib don bheir as an
 Árdaí ar don maóaire i n-don éor a t'fásgail ar
 a maib de'n halla agus de'n cuideactain ar an
 t-áir eile t'áir. Ní maib maóaire aise ac ar
 na daoine a bí ar a t-áir féin de'n halla agus
 ar na daoine a bí ar a t-áir anonn.

Bí Eiric ar a t-áir anonn, ra n-áir 'n-a maib
 fé an oíde deir fé an t-áir úo a cuir an fearg
 ar an Árdaí, ar lubdaín. Bí ana éanncair anoir
 ar lubdaín mar gheall ar an bheirg rin, ac ní
 aiteod' doinne air go maib don éanncair air. Bí
 fíor aise go maib buairte as Eiric air, ac ní
 aiteod' doinne air go maib fé as cuimneam i
 n-don éor ar Eiric, ná ar an t-áir deir fé, ná
 ar an éadóir a deinead air. Bí aigne lubdaín
 ió míoga agus an rmaet ió maic aici uiréi féin.
 Níor b'féiréir t'áir doinne a tairbeir fé n-deara go
 t-áirbead neite de'n t-áir ran uiréi. Bí
 Eiric tairbeir agus é as fáir go gear ar an Árdaí
 feudaint an tairbeir fé don píoc de'n
 éanncair. Níor tairbeir. Bí fé as cairt go
 bheir féin rultmar, uair ruar, le h-áir, as
 cur an uile fágar tairbeir air i t-áir éiré

Ulladó agus i dtuairne na ndaoine móra agus i dtuairne feargair mic léithe, an t-Árdríis a bí ortá. Bí doó éigear as tabairt zac cúntair doó, an na daoine móra agus an a nóra agus an a nólíste, an a rgealairdeact agus an a reanacár agus an a scuir léiginn agus eólur. Bí teinnear i muineál lubdán ó beic as caradó a cinn agus as caint uair puar, agus bí teinnear i muineál doó ó beic as caradó a cinn a d'iarair cromaó ríor d'á gualainn clé cun beirte an focal an Árdríis fé mar a labrad fé an focal.

Sa caint doib do tuig zac tuine acu don níó amáin. Do tuig doó, má ba beas agus má ba puarac le ráó colann an Árdríis sup móra agus sup b' áro i a aigne. B'é féin áro ollam ulladó, ac do tuig fé ná raib ann ac tuine san eólur reacar lubdán. Bí ríor aise sup tuig lubdán an níó rin leir, ac go raib fé ró uaral, ró ríoga, cun a leigint air sup tuig fé é. Do tuig lubdán i n'aigne, fé téasar cuirp agus neart géas a bí inr na fearaib móra i scúis' ulladó, ná raib puinn le maoidéam acu a' neart a n-aigne ná a' méio a n-eólur ná a' géire a n-inntleacta. Dar leir, má b'é an t-doó reo an t-áro ollam a bí acu agus an neult eólur a bí acu, bí an donar an rad le dúire an scuir eile acu, ior ríis' agus daoine.

Níor b'é lubdán amáin go dtáinig an rmuineam ran i n'aigne doó an uair rin. Bí na daoine beasa go leir, móra-cimpal an treómpa móra, ior zac

dá spreim bíod a d'icéir, as feudaínt anonn ar
 an bfaicé a bí tall ar deir an níg asur bí ré
 daingean 'n-a n-aighe go léir ná faib ann ac leat-
 amadán. Bí a ceann asur a ceannaíca asur a
 balla beata go léir nó móir, nó anhrrianta cun
 puinn cruinnir aighe beic irciú ann. Do ruú
 an rmuineam san spreim níor daingine fóir 'n-a
 n-aighe nuair a conacadar an t-ualaic móir bíod
 a d'ic ré. Ir amlaíod a cuiread clár móir ar a
 glúinib cúige asur do cuiread an biaod ar an
 sclár. Do cuiread doicitin beirte cúige ar an
 sclár. D'orúail ré a béal asur cúir ré an méir
 rin irteac ann i n-aonfeacé. Ir ar éigin féad
 ré é tabairt ré n'fiacalaib bí ré cóim ruairic san.
 Bí ré iméighe riari san tuairis san a' faib fíor
 aige, puinn, go faib ré 'n-a béal. Anran do
 cuiread doicitin tríir cúige,—doicitin ceatruir,—
 doicitin cúigir. Bíod an biaod icte aige cóim tuig
 asur a curcú cúige é. Bí iongnad asur rúairt
 ar an scuideacéain nuair a conacadar an biaod
 go léir as imteacé. Níor leigeadar orca,
 améac, go faib blúire iongnad orca. Bíodar
 nó onóiréac, nó béarac cúige rin. Do cóigleadar
 an iongnad cóim maic san, le caint asur le rult
 asur le magad eatarca féin, náir cúig dood go
 rabéar as déanam don iongnad dé. Um an am
 'n-a faib a noóicitin bíod icte acu go léir bí doicitin
 deicniúbdair asur daicad acu-ran de biaod icte as
 dood.

Nuair a bí an biaod caitte do tuúad an deod

tímpal. “Do baineadó na cinn beaga ar na tabaíob,” mar a baineadó an céad oíche úo. Anran ipeadó bí an obair as an luét fíotálma. Cá bfaífi ártac n-a bfeadpad doó deoc a t’ól ar? Úeadó ré cóm maic aige beic as carad le deoc a t’ól a’ méaracán le beic as carad le deoc a t’ól ar don ceann der na n-ártáib a bí acu-ran. Cúimníg Eiríre ar feirt. Glaoib ré cuige ar an bfeair-tigir asur tús ré cozar do.

“Dain an ceann uadair le buille tuais ar an mbairille mói ran tall,” ar feirean, “asur deanpadó ré an gnó.”

Do bain. Do cuireadó an bairille asur a raib de tíg ann ar an dtalam cun doóa. U’eigean do réin é tógaint asur é cup ar an gclár a bí ar a glúimib. Ní ffeadpadó an luét fíotálma an bairille cup anáirde ar an gclár dá bfaigóir éire air. Do rus doó air t’ipeacó mar a bfeadpadó fear ar mórnán asur cúir ré cuige ar an gclár é. Ní ró fáda go raib ré folam aige. Dúbpadó leir é cup ar an dtalam asur do líonadó airíir do é.

Bíodar go léir “as ól asur as doibnear” ar feadó tamail maic. Táiníg an t-am ’n-ar ceapadó go n-eireod’ iudán asur go ndéanpadó ré caint. Níor eiríg ré. U’eiríg Eiríre asur t’iar ré ar an ártóiríg cead cainte tabairt do. Do tús. Anran do labair ré.

“An uair déanac a bíomair anro i bpoáir a céile,” ar feirean, “do labair an t-ártóiríg linn ar méid a cómáct, ar nearc asur ar líonmairé

a móir-ílóḡ, ar uairleadc aḡur ar tḡeine a
 ḡaoirleadc aḡur a ríḡḡe fḡinne, aḡur dúbairc rḡ
 linn ná raiḡ an cḡmácc ran ar bit a bḡairfad
 dḡoine ná ollmáitear amac ar an ríḡ-ḡeaḡlac ro
 ar éiḡin. Nuair aihuḡear fḡin an caint rin níor
 fḡadar ḡan ḡáire dḡanam. ḡáinis fearḡ ar an
 ḡrḡoríḡ. D’fíarḡuis rḡ díom, or búir ḡcḡmair
 ḡo léir, a máite aḡur a móir-uairle tuacḡa luḡra
 aḡur lupḡacán, cac fḡ nḡeara dḡom an ḡáire rin
 do dḡanam. Dúbairc-ra, ’á fḡeaḡracḡ, ḡur b’eoḡ
 dom cúḡe de cúḡiḡ éirḡan aḡur ḡo raiḡ fíḡ anḡ
 ḡo mbḡairfad don fear amáin acu dḡoine aḡur
 ollmáitear amac ar an dḡeaḡlac ro ar éiḡin, i
 n-aimḡeḡin lubḡáin aḡur readc cacḡa fḡinne
 tuacḡa luḡra aḡur lupḡacán. Nuair aihuḡ an
 t-ḡrḡoríḡ an focal ran uaim ḡáinis fearḡ móir air
 aḡur d’ḡrḡuis rḡ mé ḡabáil aḡur díḡḡaltar a
 dḡanam orm mar ḡeall ar an ḡcaint adúbairc.
 D’iarḡar ar an ḡrḡoríḡ aḡur ar an ḡcuḡeadcain a
 bí láiteadc ḡo mboḡfai díom aḡur ḡo leisḡí dom
 dul ḡo dḡí an áit ’n-a raiḡ na fíḡ móra ran aḡur
 ḡo dḡabairḡainn liom anro cḡmarḡa rofeicre a
 ḡairḡeánḡad ḡur labḡar fíḡinne nuair adúbairc an
 caint. Fḡḡaim anoir fḡ’n ḡrḡoríḡ fḡin aḡur
 fúib-re, a máite aḡur a móir-uairle, ar labḡar
 fíḡinne nó ar labḡar bḡeas.”

“Do labhair fíor! Do labhair fíor!” ar
 ríad ḡo léir aḡur iad aḡ feucaint ar doḡ aḡur
 aḡ cur na rúl tḡíḡ, ó ḡac don rḡairc de’n tḡeḡmra.
 D’í doḡ aḡ feucaint anuar orḡa móir-tímpal

asur a d'á fúil ar dian-leatad le h-iongnad nuair a conaic ré na daoine beasa miona so léir asur iad éom h-anamamail, éom h-aibis, éom gear-cúiread.

“Do labrar fíor, a árois, asur a maite móra,” arsa Eiripe. “Do sabad mé san cúir. Do déinead éascoir orm. Do déinead níó orm ba méara 'ná mé sabail san cúir. Do labrar fíor asur do cuiread bréas am' leit. Iré lubdán, árois tuata lucra asur lupracán, a cúir an bréas san am' leit. D'á bris rin cuirim-re anoir de gearaid ar lubdán dul so h-Éamain mar a scoinnuigean fearasur mac léide asur na fir móra, asur sur b'é céad duine é do éiríó ar maidin amáiread an leite coimíde atá i scoipe móir na h-Éamna, i tteaglac fearasur. Ní folair duit dul ann, a árois, asur bíó tú bliain i n-Éamain san a dtiocfaid leat carad tar n-air so mág faitinn.”

Do fuis Eiripe. Éiom na daoine a bí i n'áice ar é ceirtíú' i ttaob na n-iongnái raozáil a conaic ré i scúis' ulad. Bí ré 'zá n-innrint dóib. Bí gearra tall leir as ceirtíúcán ar doó asur bí doó as tabairt zac tuairise dóib éom maic asur d'féad ré.

D'eiris lubdán asur pleamnuis ré amac. D'eiris débó asur pleamnuis rí amac 'n-a diais.

CAIBIDÍOL A VII

CORCÁN NA LEITEAN

“Ír cnuaid an cáir ’n-a bfuilim anois, a D’ébó,”
 arsa Iubdán.

“Óeinir dearmad mór, a níg,” ar ríre. “Ní
 faib don ceart astat an gabáil úto do cup ar
 Eirirt go dtí go mbéad deimne astat air go faib
 bréas aise ó’á innhrint.”

“Ní foláir dom imteacht láitreac, a D’ébó,”
 ar rírean. “An dtiocfaí-re liom nó an
 bfanfaí anro am’ óiaig?”

“Raḡad-ra leat, a níg,” arsa D’ébó.

Anran do tugaó cúca an t-eac buíde aḡur
 cnuaid Iubdán ar an eac, aḡur cnuaid D’ébó ar
 cúlaib Iubdán.

Níor b’ fáda go raḡadair i n-aice Eamna Mada.
 Da cómdear do’n eac buíde muir aḡur tír, cnuc
 aḡur gleann, áit ḡarú aḡur áit réiró, aḡur ba
 luata ar an rliḡ é ’ná an reabac aḡur ’ná an
 fiolar. D’íodan i n-aice na h-Eamna aḡrao
 roim eirige lae. Sleannuigodar irteac ra cátair
 a ḡan fíor ó’aoinne.

“Cuartaig an cátair, a Iubdán,” arsa D’ébó,
 “do’n leitin úto a túbairt Eirirt, go bfeudair
 uirtí aḡur go n-imtígeam abaité rar a mbeir na
 daoine aḡ eirige.”

Sa cuartaó d’óib cúadair irteac i bpdáir an

níg. Fuairadar an coire mór, coire mór na h-Éamná, agus fuigleas na leitean ann a déineas do'n truaas áréir roimhir rin. Bí tuairim acu go raib cuio éigin de'n leitin ra coire, ac ní féadfaidís feúcaint irteas ra corcáin. Bí ré ró áro. Táinig Iubóán i n-aice an corcáin. Ní raib ann ac mar a béas rícin cínce i n' aice. Bí ré as gabáil tímpal ar an scorcáin agus a dá lámh rínte anáirde, 'gá scimilt de taob an corcáin, feúcaint an bfaasó ré don ruo go bfeadfaó ré greim a bpeit air. Ní bfuair. Bí taob an corcáin cóm pleamain le glaine móir-tímpal. Bí ré i scrudó-cár agus bí an oíde as imteas.

“Eiríg anáirde ar an eac, a níg,” arsa Débó, “agus b'féidir go mbeidfa áro do doicín anran cun bpeit ar béal an corcáin.”

Cuairt ré anáirde ar an eac. Táinig ré féin agus an t-eac irteas i n-aice an corcáin. Searamh ré ruar ar órom an eic agus rin ré anáirde a lámh. Bí bairí a méireana i ngiortaí cúpla órlas do'n fúnra airgid a bí móir-tímpal ar béal an corcáin. Tus ré léim agus do ruo ré ar an bfunra le n-a lámh deir. Dain ré carad ar féin agus cuir ré an lámh clé ar an bfunra airgid. Dainis ré ruar é féin go dtí go raib cor leir ar fábra an corcáin, ar an bfunra airgid. Bí ré as feúcaint ríor ra corcáin, ac ní féadfaó ré an leite ó'feirgint mar bí an doirdeas ann. Sin ré ríor lámh leir feúcaint an bfeadfaó ré a lámh do cun ar an leitin. Ní féadfaó. Bí an leite

ró fáda ríor. D'íreac agus é ag tarac na láimhe cuise do fleannuis a cor o'fábra an corcáin agus tuit ré irteac! B'i oiread leitean ar tóin an corcáin agus go ndeig ré ríor go dtí an dá orsail inti. Ac ní raib rí teit. Da maic an bail air ná raib. B'i rí i ndeire a tear. Tug ré iarac ar é féin a tarac ar an leitin. Ir amlaib a cuair a dá lámh ríor inti leir an únfairt, agus anran ní féadfaid ré lámh ná cor do coruige i n-aon cor, b'i ré cóm daingean ran ráidte ra leitin agus b'i an leite cóm rígin rin.

"Ir fáda ataoi, a fíir d'uib!" arfa D'ébó amuic.
 "Caó 'tá at' coimead?" ar ríre.

Spuaig d'ub carra iread b'i ar iudán, agus b'i a éroicean cóm seal le rneacta agus a dá spuaid cóm dearg le caor. Spuaig fionnbuidé iread b'i ar an gcuid eile de tuait Lucra agus Lurraicán. Ní raib spuaig d'ub ar aon duine eile ann ac ar an ríge féin. Siné cúir go ndeirctí, "a fíir d'uib" leir.

D'fpeagair ré D'ébó ar an gcorcáin.

"Imtig-re abailte, a D'ébó," ar rírean.
 "Táim-re ceangailte go daingean anro. Ní'l aon b'reit agam ar an áit reo fásgaint go dtí go dtógair muintir an ríge-teaglais ar mé."

"Má'r mar rin atá an rgeal agat, a fíir d'uib," arfa D'ébó, "ir focal baot an focal a d'ubrair go minic tall ra baile nuair a deirctá ná féadfaid neac ró spéin coris ná ceangal do cúir ort i scoinnib do toile féin."

“Focal baot ab ead é san amhar, a Úebó. Beir coris agus coimead anro orm go ceann bliana, an uile lá de bliain, agus ní beir don bpreit agus ar don raodarc fásail ar tuataib luera agus lupracán go dtí go mbeir iomláine na bliana caitte. Ac imtíg-re abaille, a Úebó, agus beir leat abaille an capall ran.”

“Ná h-abair-re rin, a níg,” arsa Úebó. “Ní imteodad-ra uait-re go brát go bfeicead cad imteodair ort.”

Bí an lá tagaite. Bí muintir an níg-teaglais as eiríge. Ba gearr go dtáinig cuio acu cun na h-áite 'n-a raib an coire móir. O'feudadar ra coire. Conacadar an fírin beas gleóite agus é irtig ra cóircán agus é ceangailte ra leitin mar a béad cuil ar méir meala. Do liúgadar agus do rgearradar ar gáirí. Bíodar as dul ó triteam go triteam gáirí ar fead tamail, as feudaint ar an gcuma 'n-a raib ré agus ar an scor a bí air. Fé deire tógadar amac ar an scorcán é agus glanadar an leite dé agus do rugadar leó é as trmall ar feargur.

“Mo cubur,” arsa feargur, “ac ní h-é rin an fear beas a bí anro arú 'noé. Folt fionn a bí ar an bfeair mbeas úo agus carair duib atá air seo. Cé h-é tura, a fíir bis?” ar reirean, “nó cá tír ar a dtánaír?”

“De tuataib luera agus lupracán mé,” arsa lubdán, “agus ir mé ir níg ar na tuataib rin, agus lubdán m'ainim.”

“An leat-ra an fear beas fionn a bí anro aró 'noé?” arsa feargur.

“Iy uiom,” arsa lubdán.

“Táinig pé riú anro ar dtúir-á gur tánaír-re anro anoir. Cad 'tá as búir dtabairt anro? Cad 'n-a taob ná fanan rib ra baile? Má taoi-re cóm gár-cúiread leir an bfeirín eile meairim nác maic an bail orainn rib a beic as teac anro cúgáinn. Táinig an fear fionn ar dtúir as bpat na tíre reo. Tánaír-re anoir cun pé oroc beairt adá ar aigne ágaib do cup cun cinn. Cé n-i reo?”

Bí fearg ar feargur á gur bí feucaint ana cóimtead aise nuair a bíod an fearg air. Má bí, níor rtaon lubdán ó'n bfeucaint ná ó'n bfeirg. O'feuc pé idir an dá fúil ar feargur á gur bí an feucaint cóm dána, cóm fearamíad ran gur beas ná gur rtaon feargur.

“Iy i rin mo bean,” arsa lubdán. “Iyí iy baintigeanna ar tuataib luéna á gur lupracán, á gur débó iy ainim di. Ní h-as bpat na tíre reo ná ar tí díobála déanam duit-re ná do t'muintir a tánamair anro. An fear a táinig anro an lá pé deire eirirt iy ainim do. Iyé ollam tuata luéna á gur lupracán é. Dúbairt pé go raib daoine ana móra anro i gcúis' ulaó. Níor éiredeamair a caint. Do gabad é mar geall ar an gcaint bpreasac do ráó, dar linn. O'iar pé airge á gur cáirde trí lá á gur trí oíóce cun go dtiocfaó pé anro á gur go mbéarfaó pé leir

Αβαίλε κόμαρτα ροφείρε Δ ταιρβεάνραδ' ούινν
 ζο λέιρ ζο ηούβαιρτ ρέ φίορ ηυαιρ αούβαιρτ ρέ
 ζο ηαιβ' να φίρ ηόρα ρο ι ζCύιζ' υλαδ'. Τάινιζ ρέ.
 CοναCαβαιρ ζο λέιρ έ. Όο ηυζ ρέ λειρ Αβαίλε Δζ
 τμιαλλ οραινν Δοδ' έιζεαρ. Cóm' λυαC' Δζυρ
 CοναCαβαιρ Δοδ' έιζεαρ βί φίορ Δζαινν ζυρ
 φίρηννε το λαβαιρ Ειρητ Δζυρ ζυρ δεινεαδ'
 έΔζοCόιρ αιρ. Αηρην το Cυιρ Ειρητ δε ζεαραιβ'
 ορην-ρα τεαCτ' Αηρο ζο η-έαιηαιν Δζυρ ζυρ μέ
 Cέαδ' ουινε CίCορεαδ' Αη λειτε Cοίμηδε Δ' οέΑηραι
 Αηρο Αη' μαίCοιη ηηοιυ. Δ' ο'ιαρμαίC' ηαδ'αιρC'
 φάζαιλ Αη' Αη λειCην ρην Δ' βίορ ηυαιρ Δ' CυιCεαρ
 ιρCεαC' ρα Cοιρνε. Cινέ φίρηννε Αη ρζέιλ ζο λέιρ
 ΔζαC, Δ' φεαρζυρ," ΑηρΑ ηυβ'οάν, "Δζυρ," Αη
 ρειρεΑη, " ηί ούβαιρC-ρα βρέΔζ ηιαμή."

"Τά ζο βρεΔζ!" ΑηρΑ φεαρζυρ. "Ο'φείCοιρ
 ζο β'ρυιληιCό βεΔζάν μοCαοιαC', οαρ λεαC-ρα, Δ'
 Αηροηίζ βιζ. Ηά μεαρ αC' Διζνε, ΑηηCαC', ζο
 ζCρειCορηνίρ CαιηC' δε'η' CρόρCο ρΑη. ΒειρCεαρ
 ΑμαC' Αη C-Αηροηίζ βεΔζ ρο Δζυρ CυρCαρ Αμεαρζ
 Αη ζαηβ'-Cεαζλαιζ' έ Δζυρ Cοιμεαδ'οCαρ ζο μαίC' έ.
 CαιC'φεαρ Δ' οέΑηαμή ΑμαC' CαC' έ Αη ζηό Δ' Cυζ
 Αηρο έ, ηό CαC' έ Αη C-υιρζε-ρέ-Cαλαμή αCά βεαρ-
 CυιζC'τε Δζ' να' ο'Αοιηε βεΔζΑ ρο' το' οέΑηαμή
 οραινν."

Όο ηυζαδ' ηυβ'οάν ΑμαC' Δζυρ το Cοιμεαδ'οC' έ
 Αμεαρζ Αη ζαηβ'-Cεαζλαιζ', Δζυρ ιρέ Δ' βί ζο
 οοC'ραιοεαC' Αηη. Ηίορ ηίρCοε, οαρ λειρ, ζαηβ'-
 CεαζλαC' Δ' CαβαιρC' Αη' Αη ηυιηCην Δ' βί'η-Α Cίμπαλ.
 ΌίοCαρ ζαηβ' Αη' ζαC' Δοη Cραζαρ Cυμα; ζαηβ' 'η-Α

mbéaraib; ḡarḃ 'n-a ḡcaint; ḡarḃ aḡ ite aḡur aḡ ól; ḡarḃ 'n-a ḡcuidéactanar. Ní raib don taitige riam aḡ lubóán ar a leitítoí aḡur bí an rḡéal go mí-cótrómáct aige eatarta.

CAIBIDÍOL A VIII

ÉAD, AḠUS A LEIḠEAS

Do rusaḃ irteacḃ b'ébó aḡur do cuireadḃ 'n-a ruidé anáirde ar an mbóro i, ar láimḃ d'eir f'earḡuir, d'iréacḃ mar a cuireadḃ eirirt nuair a bí ré ann. B'íodḃ na mná uairle go léir aḡ baint cainte aircti aḡur aḡ baint ruitc aircti, ac níor taitēn rí leḃ leacḃ cómḃ maicḃ aḡur do taitēn rí le f'earḡur aḡur le ríosa Ulaḃ. Da léir d'óib, toir ríosa aḡur mná uairle d'óib, ná raib don bean láitíreacḃ a bí leacḃ cómḃ h-uapal léi, i n'deab-rám ná i ḡcló, i ḡcrúct ná i bpearrain, i n'deilb ná i maireamlaact. Ir amlaib a méaduisḡ a luigead a h-áilneacḃ ar ḡacḃ don trasaḡar cuma. B'íodḃ na rir aḡ feucaint uircti aḡur anran aḡ feucaint ar a mnáib f'ein aḡur 'á cur i ḡcomparáio leḃ, aḡur go deimín ní h-acu b'íodḃ an ceann ab f'earr de'n comparáio. Tuigeadar na mná f'ein go maicḃ náir b'eadḃ, aḡur d'á b'riḡ rin b'íodar lán d'eadḃ aḡur de miorcair aḡur de canncar cúici. Nuair feucadḃ domne d'á b'fearaib f'ein uircti aḡur anran

uair feudað ré uaiti ar a bean féin éirí an
 díombáð 'n-a fúilíð. Úirí cráirte loirgite
 rcoílta, ac ní leigead uabair dóib a leigint orða
 go dtugaidir fé ndeara an díombáð. Úi Úebó
 ana gáar-cúiread. Tug sí fé ndeara an rgeal
 go léir agus tuig sí go h-áluinn é, ac i n-inead
 don bogað déanam ar adbar an éada dóib ir
 amlaio a dein sí a díceal cun é gáarú', agus san
 aici 'á tabairt dóib i gcaiteam na h-aimríghe ac
 gac focal ba féime 'ná 'céile agus gac gael-
 gáirge ba gile 'ná 'céile, agus ba grianaisge.

Úi fear agus baint cainte air. Úi gac don
 trasar eoluir uair ar mág faiclinn agus ar
 tuataib luera agus lupracán; ar a nóraib agus
 ar a rlig beata agus ar a mbéaraib; ar a luot
 léiginn agus eoluir agus ealaðan; ar a n-dor
 dán agus ar a n-dor ceoil agus ar a bphilíð. Iré
 ruo a táinig ar an gcaint rin o'fear agus 'ná gur
 buailead irteac i n'aigne gur inir lubdán an
 píunne do agus ná raib don uirge-fé-talam aise
 féin ná as Eiríre 'á déanam, agus ná raib don
 gnó acu go cúig' ulað ac an gnó a dúbradar.

Cóm luac agus do tuig fear agus an méio rin
 o'orruig fé lubdán do tabairt 'n-a látair.

Do tugad irteac é agus do cuirad ar
 fuiréan anáirde ar an mbóro é, i n-áice Úebó.

Do labair fear agus leir.

"A ároiríg tuata luera agus lupracán," ar
 reirean, "ir eagal liom gur deinear éascoir ort.
 Mearar go mb' féidir gur namáo tu agus gur

aḡ briaḡ na tíre reo a tánaíir. Ní'l ré ceart aḡ níḡ, má bíon don ḡroic iontaoib' aigse a' duine iaracḡta a tasan cuigse irteac' a' tír iaracḡta san an uile fáḡar aineac'air a tabairt rar a mbéarrad' an duine iaracḡta leir eóluir éigin, nó aítne éigin, a cuirfead' ar cumar namad' teacḡt a san fíor aḡur díobáil a déanam' do'n tír aḡur do muintir na tíre. Uime rin irtead' cuirfear-ra tura ra ḡarb-ḡeaḡlac' aḡur coimead' cóim' daingean ort. Ó'n ḡcaint a tárta anro anoir, ioir mé féin aḡur do baintíḡearna, do buailead' irteac' am' aigse ná' cun don díobála déanam' do Cúig' Ulaḡ ná ḡ'Ultaac'air a tánaíir, ac mar ḡeall ar na ḡeara a cuir do níḡ-ollaím ort. D'a b'níḡ rin, a áro níḡ, ḡaib mo leac'ḡéal aḡur maít dom an éaḡcóir a déinear ort."

"Tá ḡo maít, a f'earḡuir," arra iub'óán. "Mura b'féad'air ḡá áro níḡ mar tura aḡur mire maíteam' d'a céile aḡur carad'ar a tabairt d'a céile, conur ir féidir d'ár n'aoine ar ḡac' taob' carad'ar aḡur muintear'tar a tabairt d'a céile mar ir ceart? Déin áro níḡ Ulaḡ éaḡcóir ar áro níḡ tuata luéra aḡur luprac'án. Tá an éaḡcóir rin maítte. Ní déanfaid' doinne de tuataib' luéra aḡur luprac'án díogalta' coíóce mar ḡeall ar an éaḡcóir rin. Ac tá ro aḡam le h-iaraid' ar áro níḡ Ulaḡ, ná fáḡfar a tuille ra ḡarb-ḡeaḡlac' mé. Tá anála na b'fear móir ran ró t'rom. Bíim dom' taacḡad' aḡ an mbaluit' atá in' ḡac' don ball 'n-a mbíó na fir móra ḡarba

ran. Ní maic an dóir as Ártóris ó'd éir an Ártóris eile é fásáilc 'n-a mears."

"Ír fíor ran, a Ártóris, ac b'féidir ó'd mba ná béad coimead ort go n-imteorá uainn."

"Deirim mo bhráthar nís óuit, a feargair," arsa Iubdán, "pé coimead a beid ort ná ná beid, ná h-imteorad uaid go bráic go tóí gur toil leat féin asur le h-illcuid mé ó'imtead."

"Ó'd mba óidic liom gur ó'fíor ran," arsa feargair, "ní beid ó'd-ra ioir an ngarb-teaglac."

"Níor bhréar-ra mo bhráthar niam," arsa Iubdán, "asur ní bhréad go deó."

"Tá go maic, a Ártóris," arsa feargair.

Anran ó' órouis feargair reómra áiríste, reómra deirid, an reómra ba deire asur ba síle asur ba símanaisge a bí ra nís-teaglac, do ceartó' asur do dóirú' asur do éir i tóireó' Iubdán. An fáid a bí ran ó'd óéanam do tugad "nua gada bíó asur sean gada óige" as triall air féin asur ar Débó, asur do tugad an uile fásar onóra asur urama óidib, asur do deir feargair asur an uile óuine de'n éirteadain an óiceal ba mó b'féidir éin átar do éir an mbeirt asur éin doibhir a tabairt óidib.

Óidó an óiomad asur an reirbtean asur an ceann-pé ar na fearaid uairle nuair feudair ar Débó asur anran nuair a éir a mná féin, ó'd b'reagtaic iad asur ó'd uairleac iad, cóm garb, cóm tútac, cóm mírgiamac, i gcomparáid léi, ac óeineadar a noiceal éin gan a leigint

oṛṫa ḡur ṫuḡaṫaṫa fḗ nṫeaṛa an ṫeiṫṫiḡeaḫṫ,
 le n-eaḡla ná ṫaiṫṫṫaṫṫ ṫan le ṫéṫó. ṫuḡ na
 mná ḡo léiṫ fḗ nṫeaṛa an ṫeiṫṫṫean aḡur an
 ṫiombáṫ, aḫ níor leiḡeaṫaṫa oṛṫa ḡur ṫuḡaṫaṫa,
 le n-eaḡla ná ṫaiṫṫṫaṫṫ ṫan le n-a ṫṫeaṫaṫṫ. ṫo
 ṫuiḡ ṫéṫó, aḡur ṫo ṫuiḡ iṫṫóán, caṫ a ṫí i
 n-aḡne na ṫṫeaṫ aḡur caṫ a ṫí i n-aḡne na mṫan,
 aḫ níor leiḡeaṫaṫa oṛṫa ḡur ṫuiḡeaṫaṫa ṫlúṫe
 ṫé. ṫí a n-aḡne fḗin ṫó uapaṫ, aḡur ṫa laḡ leṫ
 neite ṫe'n ṫṫóṫṫ ṫan a ṫaṫaiṫ fḗ nṫeaṛa i n-aon
 coṫ. Coṫaic ṫéṫó ḡur ṫó ṫaṫaḡaṫ ḡo mṫeaṫ
 ṫṫoḫ oṫaiṫ ṫa ṫuiṫeaḫṫain aṫ baṫṫ. ṫí ṫí aḡ
 ṫéanaṫ a ṫiḫil cun ṫeiṫ fḗin aḡur ṫulṫṫaṫ aḡur
 ḡeaḡḡaiṫeaḫ leiṫ na ṫiṫ, a ṫ'iaṫaiṫ an ṫṫeiṫṫṫin
 a ṫaint ṫiṫṫ. ṫ'ṫin maṫ ṫa mṫ, áṫṫaḫ, a ṫuḡ
 ṫí le ṫeiṫḡint ṫóṫṫ an áilneaḫṫ aḡur an uaiṫleaḫṫ
 aḡur an máiṫeaṫṫeaḫ a ṫí inti ṫeaḫaṫ a mná fḗin,
 aḡur ṫ'ṫin maṫ ṫa mṫ a coṫaic a mná fḗin an
 ṫiombáṫ aḡur an ṫeiṫṫṫean a ṫí oṫṫa. ṫí
 ṫṫiṫṫa ṫḡ aḡur ṫiṫḡan ṫḡ aṫ an ḡcuiṫeaḫṫain.
 Óiḡṫean ana ṫṫeaḡ, ana ṫáṫaiṫail, ab eaṫ an
 ṫiṫḡan. ṫí uaiṫe ṫḡa Cúḡ' Uṫáṫ ḡo léiṫ, aḡur
 uaiṫe áṫṫaṫ laṫmúic ṫe Cúḡ' Uṫáṫ, aḡ caṫ-
 leaṫaint a meáṫṫaḫ a ṫ'iaṫaiṫ ḡo ṫṫaiḡóir i le
 ṫóṫṫ, ḡo ṫṫí ḡur ṫáṫṫa ḡeaṫṫaint ṫóṫṫa ṫoiṫ
 i fḗin aḡur ṫṫiṫṫa laiḡneaḫ a ṫí uapaṫ, ṫiṫḡa,
 cṫóṫa, maṫ a ṫóṫṫin ṫí aṫ ḡaḫ aon ṫṫaḡaṫ cuna.
 ṫí an ṫṫiṫṫa laiḡneaḫ aḡ ṫeúḫaint aṫ ṫéṫó.
 ṫí an ṫiṫḡan ṫḡ aḡ ṫeúḫaint aṫṫ-ṫean aḡur an
 ṫá ṫúil mṫṫa, ṫolupṫaṫa aṫ ṫian-leaḫṫaṫ aṫi le

h-eagla, nuair feucfað ré uirtí féin go bfeicfeað
 rí an tóimbáð ašur an reirbtean 'n-a žnúir. Ua
 žearr žur feuc, ašur do conaic. Conaic rí go
 roileir žur beaš ná go raið žrđin aige uirtí ašur
 ná raið leižear aige air. Uí rí i moct dul i laige
 le buairt ašur le h-anaithe. Uí fáinne óir ioir
 a méir-eanaib aici ašur i 'žđ čarað ašur aš iniúcað
 na cloice roluir a ví ann, a o'iaraið a leižint
 uirtí ná raið don ruð uirtí ná don ruð aici o'đ
 čabairt fé n-deara. Uí cREATÁN inř na méir-
 eanaib ašur ar éigin báir féadað rí na deořaca
 čoimeáð riar žan teacč ar a rúilib. Le neairt
 an anaithe a ví uirtí, ašur mar žeall ar an
 žcREATÁN, do fleamnuis an fáinne ar a méir-eanaib
 ašur do čuit fé ar an mbóřo. Do žluair fé
 go breaš réřo, řan an búřo anonn, go oči žur
 řtað fé aš coraib Uébo. Čoš Uébo řuar an
 fáinne. Uí muiřžean a ođ lám ann go maič.
 O'eiris rí ašur řiúbluis rí řearna an búřo
 ašur an fáinne řa ođ lám aici ašur čuir rí an
 fáinne ar méir na řiožna, ar an méir n-ar čearc
 fáinne póřta čur uirtí, ašur čuž rí rúil-feučaint,
 le n-a linn řin, anonn ar an břriúnřa laižneac.
 Uí an řriúnřa aš feučaint go olúč, řa n-am
 žcEADNA, ar Uébo ašur ar an řiožain óš, ašur
 pé 'cu čuir Uébo ořaořdeacč éigin ar a rúilib, ođ
 žur čuir rí ořaořdeacč éigin ar oeilb na řiožna,
 řamiluis an řriúnřa ná řeacaið fé řiam doinne
 o'feuc čóm breaš ašur o'feuc an řiožan an uair
 řin. O'feuc rí nioř ailne go móř 'ná mar feuc

Béob féin. Do lár an t-átar 'n-a fúilib aḡur 'n-a ḡnúir nuair a cónaic pé an méid rin. Do tárta ḡur féud an ríogán 'n-a tpeó an neómac céadna aḡur go bpeacaid rí an t-átar. Do lár átar 'n-a ḡnúir féin aḡ fpeaḡairc an átar rin. Do inéaduisḡ rin a n-áilneáct go móir.

Nuair a bí Béob aḡ ríúbal tpearna an búirto aḡur an fáinne aici, aḡur í ar éigin ábalta ar an ualac do bpeit léi, bí feaḡḡur aḡur an cúiteadta inr na tpeitib túbá aḡ ḡáirí, aḡur ḡac don liú acu aḡ molaó a nirt. Nuair a bí an fáinne beirce anonn aici aḡur an ḡnó tóanta aici táinig rí anall tar n-air aḡur fuisḡ rí mar a raib rí ar tóúir i n-aice lubdán.

Pé 'cu cúir rí tpeoitóeáct éigin eile ar an ḡcúiteadtain, nó ḡur b'amlaio a táinig átarú' aighe órta féin nuair a cónacatar a fuaaraiḡe a bí rí 'n-a tuirc, pé ruo a bain tóib t'imeḡis an reirbtean aḡur an tóimbáó tpe na fearaib aḡur t'imeḡis an t-éad tpe na mnáib.

Bí an aimpir go fuaire aḡur go n-aoibinn acu ar ran amac. Bí feaḡḡur aḡ baint cainte a' n-lubdán, 'ḡá fuaaraiḡe tóe cao é an raḡar tligte a bí aige i Máḡ faiclinn aḡur conur a curcí na tligte i bpeitóm; cao é an neart ríóḡ a bí aige aḡur conur a tóintí ḡnótaí coḡaid a míineáó tóib; cao iao na ḡníomarta ḡaile aḡur ḡairḡe a tóineáó na rir láiope a bí aige. Ní raib don tpeó ac an rult a ḡeibeáó an cúiteadta inr na tuairirḡib a tusaó lubdán uaid ar na caatanaib

móira a troidéaló tuata luóna agus lupraóán i
 scoinnib a namad, agus ar na gníomharthaib
 iongnanta a d'einead na fíri móira a bí orda.
 O'innir fé d'óib i dtaobh Síomair mic Glair mic
 Síomraide agus conur mar a d'einead fé an
 feócaóán do leasaó le h-aon buille éalídeam,
 ruo ná féadfaó don fear eile ar tuataib luóna
 agus lupraóán a leitéio a d'éanam.

“Tá fé nác móir feact n-órlac ar doirde,”
 arsa iubóán, “agus téasaíra d'á féir, agus é
 cúmta córac fuinneamail, agus an dáféas eile
 ir treire asainn do teact cuise iré a noíceal é
 trefarhairt.”

Da d'óic le duine go dtuitfead an t-anam tuir
 teit a' cuio der na fearaib a bí láitfead nuair
 airisóar an gníom móir, an feócaóán do leasaó
 le h-aon buille éalídeam, agus neart uatbárac
 an fíri a bí ruar le feact n-órlac ar doirde.
 Níor gáir feargur i n-aon cor, ámtac. Sílac fé
 caint an fíri bis óom móir dáirírib agus dá mba
 as tráct a béad fé ar Ultaó éigin a béad ruar le
 feact troigste ar doirde agus bainfead an cor
 de capall le h-aon buille éalídeam. Conaic
 iubóán an cuio eile as gáirí agus san don
 gáire as teact a' feargur. Do labair fé.

“Ní ró maic an tuirgint acá as cuio de t'
 daoinib-re, a feargair, a bídair,” ar reirean.

“Cad uime go n-abran tú an caint rin, a
 ároirig?” arsa feargur.

“Ir cúrraí gáirí leó fear láirir ar tuataib

Luēra aḡur lupracán a beit ruar le reáct n-órlac ar doirde. Dá mbéad ré ruar le reáct troiḡtib ar doirde ní óéanraioir don ḡáire uime. Cā b'fior doib ná so bfuil tír éigin ar uáctar na cruinne aḡur so bfaigfí fear láidir ann a béad ruar le reáct rlata ar doirde. Dá ttagad fear ó tír de'n tróird ran anro so Cúig' Ulad an doic leat ar cúirai ḡáiri leó é?"

"Má tá a leitéid de tír ann, a luḡóain, a bráctair," arsa fearaḡur, "tá rúil aḡam so bfanraio na daoine ra baile ann, nó ma fáḡaid ríad an baile ná fáḡaid ríad eóluar na rliḡe anro mar a fuairair-re aḡur do baincigearna. Dá bfaigtoir mearaim náe ḡáiri a bainfioir a' h-uairlib Ulad."

Do ríad an ḡáiri láitreae. Táinig náire ar na h-uairlib nuair a tuisceadar an droc múinead a bí tairbeánta acu o'luḡóain aḡur do ḡébó, aḡur éromadar ar a noiceal a óéanam cun uirama aḡur onóra tairbeánt doib ar ḡac don traḡar cuma. Ní raió doó éigear ann. O'fan ré i Máḡ faiclinn i tteannta Eiript. Ac bí rili aḡur éigre aḡur luēt ealaḡan so tiuḡ acu i n-éaḡmar doóa, aḡur cuirceadar ar ríúbal iad cun rpoirt aḡur doibnir aḡur caiteam aimirre óéanam o'luḡóain aḡur do ḡébó.

CAIBIÓIOL A IX

DÁ ÁRTOIRÍ

Nuair a bhí deire leir an bhféarta agus leir an scaiteamh aimpire do tós feargus iubdán ar a bair cuise, agus do tós an riosan ós úr Déibé ar a bair. Bhí an t-amasul, an reómra deirí, curta i dtreó d'óid um an dtaca ran, fé mar a d'órúis feargus. Do rus feargus agus an riosan ós an veirt leó go dtí an reómra ran. Do lean an pmiúnra laigheac agus tuille de'n cuideactain iad.

“Seo, a Ártoirí,” arsa feargus. “Bíod an t-amasul ro agat-ra an fáid a veit tú anro i gCúis’ Ulad.”

“Iy maic an t-amasul é seo, a feargus, a bhrádaire,” arsa iubdán, “ac tá amasul agam-ra ra baile i Máig fáitlinn atá níor fearr go mór ná é. D’ór dearg atá an leat uactarac de m’amasul-ra déanta, agus tá an leat iactarac de déanta d’airgead gléigeal. Tá fárdorur finnóruinne or cionn a doruir agus iy d’úma atá an tairgeac déanta, agus iyé díon atá air ná cleití na n-eun iy áilne dat. Tá cainnleoir áluinn ór-daitte i lár an amasuil rin agus cainneal ar laraó ra cainnleoir rin agus tuzan an cainneal ran solur dúinn, solur doibinn ná tazan lasú’ ná doréú’ coitíce air. Tá móir-éimpal ar solur na cainnle rin coróinn de

Ólócáib luacmára a bion coitcianta as tairneadh
 agus as rppéadairnaig sa trolur.—Níl siudaig
 dub ar doinne d'ár n-daoine. Folta buíde
 bapáca ra atá oíca go léir. Níl dub ac mire
 agus an t-Áiríogan anro. Agus feuc, a
 feargair, a bapácair; ní tasan bpeóiteadct ná
 earba pláinte ná dor ná fuirbteadct ná bap ar
 doinne sa tír ar a dtánamair-ne. Bion sac
 doinne i mblác na h-óige ann coitóc. Agus
 doinne tasan as triall orainn agus sup maic leir
 panmáint, bion mile fáilte dainn roimir. Tá
 ár ndóire ar orsailt i gcómnuidé do sac doinne
 a tasan."

Do fágaó lubdán agus bébó sa n-ariasul ran,
 agus tasanó feargair sac don lá agus beireadó ré
 leir ar a bair lubdán, as tairbeaint na tíre óo
 agus as tairbeaint na ndaoine óo, agus bíod
 ré as fáire ar sac don focal a tasanó ó lubdán
 mar tuisgeadó ré go mbíod ana bpióg agus ana
 doimneap 'n-a caint. Agus ní h-é feargair
 amáin a bíod as fáire ar a caint ac an uile ultac,
 uapal agus íreal, a geibeadó don éaoi ar beic
 as éirteadct leir.

Bí fear ar teaglac feargair agus b'é a gno
 teinteada an teaglaig d' adú' agus aipe tabairt
 doib i tpeó ná raiógóir i n-éas. Fer deó a
 tugcti ar an bfeap go maib an cúram ran air.
 Ir ionan fear deó agus siolla teine, agus siolla
 teine a tugcti 'n-a óiaig ran ar an reirbíreac
 ran. Bí an fear deó lá as adú' na teine agus

bí luibhán a g feudaínt ari. Cuir an fear deo féitelean ró crann ar an tteine díreac mar a cuirfead ré don aómao eile. Do tabair luibhán.

“ A fíir reo a tteinean deatac móir a g aóú’ na tteinte a gup a loirgean mórián aómao, ná loirg rí g na gcrann. Déin an teine do rí g na bplead, o’ ffeairgup uaral na rlog, ac ná cuir ra teine rin rí g na coille. Ná loirg rí g na bplead do rí g na bplead. Ir rann é an féitelean. Ní’l rlogíte móra aige mar aca a g ároirí g illaó. Ac tá a neart féin aige. Ní’l an crann ran a g fár a’ talam na h-éirean ná fuil fé n-a rmaac. Cuirfean ré a g éaga caola raóa tímpal ar an gcrann ir mó a gup ir ttreire, a gup ir reirbíreac an crann ran do fearca. Ná loirg é, a fíir an deataig. Ir dual do an uraim ir dual do rí g. Tabair do an uraim ir dual do, nó beid a caúgáó ort. Soimrío raóbar tu nó bátraíó uirge tu.

“ Ná loirg an crann-uball a luinn, crann na n g é a g bfaon fé ualaó mílir, crann an cinn báin gur minic ari lám an tuine.

“ Ná loirg an ttraigean tuó. Ní loirgíó raóir é. Tugan ré díon do’n eun ra gennre.

“ Ná loirg crann railige, crann na bfilí. Tá mípleacó tán ann. Tá míl do beacaíó ann. Ir doibinn beic a g éirteacó le crónán na mbeac a gup íaó a g deól ná meala ar a blácaíó. Ní ceart é cur ra teine.

go léir, crann na bpleadó, mar is eól duit, daibada
 donna is ceart a d'éanamh dé.

“**SLAC** mo cómairle, a fíir an deatais. Cuirfidh
 an cómairle rin an raé ort i dtaoib anama agus
 cuirp.”

TUG an siolla aine máit do shac focal d'ár
 labhair lubdán an uair rin agus do shlac ré an
 cómairle agus do dein ré beart d'á réir ar
 ran amad.

Bí lubdán ar an gcuma ran i gcúis' Ulaó agus
 raor-coimeád air agus níor beas d'aitear le
 fearaib Ulaó agus le feargur beit i n'fóchair
 as feudaint air agus as éirtead le n-a caint.
 An bpreir a bí acu-ran air-rean i méid cuirp bí
 ré aise-rean ortá-ran i ngréar-cúir agus i n-éirim
 agus i n-inntlead aighe.

Dein feargur cataoir beas deap, i bfuirm
 cárbait, agus do daingnis ré an cataoir ar a
 cuirpinn clé, agus do cuirpead ré lubdán 'n-a
 fuidhe ra cataoir rin. Anran do shabad ré
 amad ar fuid na h-áite agus cuir d'uairib Ulaó
 i n-donféad leir, agus iad go léir, iorí níis
 agus uairle, as fairde ar shac don cor a cuirpead
 lubdán dé, agus ar shac don focal a deirpead ré.

TÁNAODAR mar rin, feargur agus lubdán,
 irtead ra n-áit 'n-a raib cuir de bantpac Ulaó.
 Bí cuir deir na ríognaib óga agus iad as cíoraó
 a gcinn agus as cur órnáidí ar a ngruaid, agus
 móran de duag na h-oibre rin acu d'á fáil.
 Do rtao lubdán as feudaint ortá ar fead

tamail. "Ó rtao na h-uairle as feudaint ar
lubbán agus as feiteam leir an bpoéal a
dearrao ré. Fé deire do dein lubbán gáire.

"Cao fé n-deara duit an gáire rin a déanam,
a rís?" arsa feargur.

"Tá cúir gáire agus, a rís," arsa lubbán.
"Nár dóic le h-aoinne gur ar maite leir an
sgeann a deintear an cíoraó go léir agus an
pleamnú' go léir, agus an rígeaó agus an caraó
go léir?"

"Agus ar n-ó' ipeaó leir," arsa feargur.

"Ní h-eaó i n-aon óir, a rís," arsa lubbán.
"Ir díobáil a deinean an obair rin do'n ceann."

"Agus cao cúige go n-deintear an obair, má
'read?" arsa feargur.

"Deintear an obair go léir ar maite
le o' fúilib-re agus le m'fúilib-re, a rís," arsa
lubbán.

"Agus cao é an tairbe deinean an obair rin
o'ar fúilib-ne, a rís?" arsa feargur.

"Ir cuma leir na ríognaib óga ran ac go
bpeicfeair áilneact a bpoit agus go n-deanfar
iongnao de'n áilneact," arsa lubbán.

"Agus cao é an tairbe do'n áilneact iongnao
déanam dé?" arsa feargur.

"Nac finé baineán an gáire aram, a rís!"
arsa lubbán.

Cuadar lá go tig duin' uairil a bí 'n-a ceann
airm as feargur. Bí bróga nua págalta as an
n-oin' uairil agus bí ré 'gá gur uime. Tug ré

fé n-deara go raib na buinn ana tanaide fúta. D'íris ré ar r'píoiúcán ar an ngréaraidhe agus ar gearán ná fearóe' na b'róga don fáio, mar gearall ar na buinn a beic éom tanaide fúta, agus d'á éagmuir rin ná coranócaidí buinn a cor ar clocaib an b'ócair nuair a béad air dul ar r'róga le feargur.

Nuair a tánaodar uaid do cuir lubdán gáire ar.

"Cad fé n-deara an gáire rin, a r'ís?" arfa feargur.

"An fear úo a bí as cáinead na mb'róg," arfa lubdán, "ir beas an gáe atá aige le h-ia do cáinead. Táio na buinn tanaide. Má táio féin mairfid buinn na mb'róg níor r'ia 'ná mairfid buinn na gcor."

Ní rabadar a b'fad iméighe ó eis an duin' uarail rin nuair a táinis r'géalá cúca go raib an duin' uaral marb. Go dtáinis ceann-airm eile cun an tige céadna. Sur eiris idir an mbeirt. Sur ériodeadar, agus sur tuic an beirt.

"Sead!" arfa lubdán. "Bí na buinn úo láidir a n'óitín!"

Ar teaílac feargair a bí an beirt a máirb a céile. Do deinead iad do tóram. Bí feargur agus lubdán ar an tóram. Conaic lubdán an dá corp agus iad 'n-a luige i n-aice 'céile ar an sclár. Bí fé as feucaint oíca ar fead tamail máic.

"Cad ir dóic leat dóib anoir, a r'ís?" arfa feargur.

“ feucáid ríad ana muíntearta le céile anoir,
 a ríú,” arfa lubdán. “ Tá ríotcáin eatartha
 anoir,” ar reirean, “ ríotcáin a beir buan.”

Tar éir an tórainn táinig lá a n-ábúla. Do
 veinead an dá uaiúg i n-aice 'céile, agus do
 cuinead órnáid mhór ar na n-uaghaib toirg sur
 bain na fíir le teaghlac an ríú. Bí cuir der na
 daoine as coşarraig.

“ Ir veire an uaiúg reo,” a veinead duine.

“ Ní veire,” a veinead duine eile. “ Ir veire
 i reo.”

“ Beir i n-aice na n-uagha mé, a ríú,” arfa
 lubdán, “ go bfeucad ríor ionta.”

Do rúg. Tús ré tamall as feucaint ríor i
 n-uaiúg acu.

“ Beir cun na n-uagha eile mé, a ríú,” ar reirean.

Do rúg. Tús ré tamall as feucaint ríor inti
 rin.

“ Déanfaid ran an gnó, a ríú,” ar reirean.

Óruir feargur riar ó-r na n-uaghaib. Bí ré
 féin agus a raiú láirneac as fairne agus ciuar
 ar zac doinne feucaint cad déanfaid lubdán.
 Níor labair lubdán. Fé veire do labair
 feargur.

“ Cia 'cu uaiúg ir dóic leat ir veire, a ríú? ”
 arfa feargur.

“ Ir deacair roga bainc a' dá óig, a feargur,
 a cara,” arfa lubdán.

Tús ran ábhar maótnaim ó'á raiú láirneac.

CAIBIDÍOL A X

DÍOĠALTAG NA BFEAR MBEAG

Bí luðdán ar an gcuma ran i n-Éamain agus
 ana cáiteam aimpire as feargur agus as uairliú
 Ulad 'á baint ar. Ac bí uaignear mór ar
 tuataib luera agus lupracán i ndiais a rís.
 Táinig na cigearnaí agus na h-uairle agus na
 maite móra i gcómairle, feuchaint cad ba maite
 dóib a déanamh cun an rís d'fuarthailt agus do
 tabairt leó abaille. Bí ar an gcómairle rin
 Conán mac Ruicid, agus Séaróú mac Sairid,
 agus Rígbes mac Róibis, agus Luisín mac Luisid,
 agus Glúnán mac Sabairn, agus Feabal mac
 Feóirín, agus Cinnbes mac Snumáin, agus
 Driúbes mac Duain, agus Drian mac Luain, agus
 Meter mac Mintáin. Bí ar an gcómairle
 céadna Glómar mac Glair mic Glompáide, an
 tréanfeair, an fear a déinead an feócadán do
 leasad le h-don buille claidream. Bí ar an
 gcómairle rin, leir, Eiripe mac Uis mic Duaid-
 seine, an t-árd-ollam. Do déinead a lán
 cainte mar ip gnát a déanamh i gcómairle d'á
 róir, agus bíod gur cáinteóirí beaga a bí as
 déanamh na cainte, déineadar oiread cainte
 agus dá mbéad sac fear díob ré troiscte ar
 doirde i n-inead don leat-trois amáin.

Sa cáinte dóib níor féad na cáinteóirí gan a
 tabairt le cuirsiné go raib milleán mór acu ar

Eiript mar gur b'i an gáire úo a óein Eiript ré n'oeap an ríḡ beic i mbraíḡtineap i ḡCúis' Ulaó uata. Níor leis easla dóib labairt ró foiléir ra méio rin de'n rḡéal mar bí doó éirgeap, an fear móir, an fatac dar leó, anrúo 'n-a fuidé ar a b'orḡa aḡur ná raḡaó ceann don fír acu tar leat ríḡe ḡo ḡlúinib aip, aḡur upaim an domain aise d'Eiript. Tuigeadar 'n-a n-aise na ḡcuirtoir fearḡ aip ná beaó aise ac eirḡe aḡur cromaó ar ḡabáil do óoraib ionta aḡur ḡo mbétoir ḡo léir marb aise ḡan puinn ríḡnir. Tuig Eiript cao a bí 'n-a n-aise. D'eirḡ ré aḡur do labairt ré.

“A maite aḡur a móir-uairle tuata luóra aḡur lupraóán,” ar reirean, “ní n-don cairbe dúinn anoir beic aḡ cáraim an uile aḡur an mí-áó acá taḡaite orainn, ná beic a d'iarraio a óéanaim amac cé fé n'oeap an t-ole ná cao fé n'oeap é. Ir ar cao a leirḡrrió an t-ole ir ceap beic aḡ cuimneaim anoir. Tá lub'óán i ḡCúis' Ulaó aḡ fearḡur mac léioe. Tá ré ar raor-óimeáó aise ann. Tá upaim aḡur onóir aise d'á fáḡail ó fearḡur i ḡCúis' Ulaó, aḡur ó n-a b'fuid d'Ultaib ann, oircaó díreac aḡur d'féaó-rimír féin a tabairt do dá mbéaó ré anro ra baite aḡainn. Ir cuimín lib ḡo léir an óaint úo a bain an gáire úo aram-ra an oíóce úo a ḡabaó mire le n-óróú' an ríḡ. Do labair lub'óán an oíóce rin ar feabap na ḡcupaí aḡur na ḡcaómilí a bí ra ciḡ reo an oíóce rin. Iriao na

cupraí céadna agus na catmíle céadna atá anro
anoct. Do labair fé ar na tréanfeairibh agus
ar na mígdamhnaibh mear-borba mear-láirire
mór-ghníomáca a bhí anro an oíche rin. Iriao na
tréinfir céadna agus na mígdamhnaí céadna atá
anro anoct.

“A maithe agus a mór-uairle, ní foláir dóm-ra
an méid réo do máth anoir. D’fearraibh lubdán
daoibh-re an oíche úd an bfeacaotar riam cat-
míle doob’ fearr ná na catmíle a bhí aige féin.
Dúbradair go léir d’aon gúe ná feacaotar.
Anoir an t-am agus éun a tairbeáint ciacu bhí
fírinne ra bfeasra ran nó ná raibh.”

“Cad tá le déanamh againn éun ran do tair-
beáint, a míg ollamh?” arsa Conán mac Ruicéio.

“Dá mbéad fírinne ra bfeasra úd, a
Conán,” arsa Eiript, “do maíad fead catra
féinne tuata lucra agus lupracán, fé n-a
scupraí agus fé n-a scaimíle agus fé n-a mígdamh-
naibh, lion a ríos, go n-éamain, agus d’iarraoír
ar feargur mac léioe a míg tabairt doib le
fuarsailt, agus déanraoír luac mait do tairir-
gint do mar fuarsailt.”

“Ó!” ar riao go léir, “riné díreac atá
againn le déanamh! Deimíir láireac é. Ir
truaí nár cuimnígead air níor túirse!”

Do gleup gac catmíle agus gac cupra agus
gac mígdamhna a neart ríos féin ar don láir
agus gluaireadar gan a tuille mígnir. Ní
h-innrtear conur a cuireadar an trlíg doib

ac sup f'p'p'eadar faitce na h-éamna agus so
 ma'odar ann gar ar eirig' s'pian ar maidin amáireac
 a bí cúgáinn. O'eirig' luét na cataraé agus
 o'feuc'adar amac. Conac'adar amuic ar an
 b'raitce na daoine beasa so léir, na céadta
 mílte acu, agus iad mar'ca gleurta so h-áluinn,
 i n-arm 'r i n-éide agus i n-íod'naib' ca'ta, agus gan
 an fear ba mó. acu tar leat-trois ar doirde.
 Cuir'eadar teac'taireac't irteac' 'sá ráo sup
 teartuis uata labairt leir an árois. Táinig
 fear'gur agus uairle ulaó amac láit'reac' so
 fonnmar, ní h-amáin éun na teac'taireac'ta
 o'f'reasairt ac éun so b'feic'fid'ir an ma'dar,
 leir. Ní raib' eirirt amuic. O'fan ré féin
 agus do'o ra baile i noiais na r'lo's as tabairt
 aipe do'n áit. Táinig Conán mac Ruic'io i
 scómngar o'fear'gur agus o'úmluis ré do agus
 do labair.

"A árois ulaó," ar f'eirean, "cá lub'óan,
 árois tuata luéna agus lupracán, árois
 Muige faitlinn, anro i mbraig'oinear asac-ra.
 Sinne a múintir. Tánamair as triall ort 'sá
 iaraib' ort ar r'is tabairt dúinn le fuar'gailt,
 agus tabar'faim'io luac' maic' duit aip."

"Cao é an luac' a tabar'fai'ó rib' dom aip?"
 ar'ra fear'gur.

"I' móir agus i' f'airring' an ma'aire é reo,"
 ar r'iaó, "an má's ro na h-éamna. Cuir'fimid
 bara cruic'neac'tan ar an ma'aire reo sac' bliain
 duit, gan a beic' oraib' é t'reab'ó ná do lea'p'

ná don pioc eile d'a d'uaḡ fáḡail. Ní beiré oraid fiú don ḡráinne ríl do cup ann, ac fárraid an éruicneacé uaiti féin cúḡaid 'n-a bpióin érom fairébir."

"Ní tabarrad-ra iudóán daoib ar an bfuargailt rin," arfa fearḡur

"Má read," ar ríad, "nuair ná tabarrá dúinn é le fuargailt déanraimíó díogaltar ort."

"Aḡur cad é an díogaltar a déanraíó ríó ort?" arfa fearḡur.

"Imteócaimíó móir-éimpeal tríé Cúis' Ulaó aḡur rḡaoilríimíó ḡaimna na Cúise cun a máitreaéca aḡur deóiraid na ḡaimna na máitreaéca aḡur ní beiré, ar maidin amáireacé, oiréad leamnaéca le fáḡail i ḡCúis' Ulaó aḡur déanraó deoc d'adon bunóic amáin."

"Díóó aḡaid," arfa fearḡur, "ac ní beiré iudóán aḡaid."

D'imteigeadair aḡur deineadair an foḡail rin, mar adúbradair. Táinig an máirdean. Cúaid mná na Cúise aḡ crúó na mbó. Ní ríab díuir bainne le fáḡail ó adon boin i ḡCúis' Ulaó. Síl ḡac bean-érrúóte ḡur b'íad a ba féin a bí ḡan bainne aḡur ḡo bfeadófaó rí, níó náir b'ionḡnaó, raint bainne fáḡail ar iaracé i ḡóir an lae rin. Dúail na mná umá céile aḡur íad aḡ dul a d'iarraíó iaracéca an bainne ar a céile.

"An bfeadófa raint bainne tabairt dom ar iaracé ḡo d'í amáireacé?" adéarraó bean le

mnaoi eile. "Cúaid n-a sáimna cun na mbó aréir aḡur ní'l b'raon aḡ don boin in'oiu."

"Aililiú!" a'óearpa'ò an bean eile, "o'imtiḡ an fuo céadna o'ipeac ar mo buaid-re aḡur ir amlaid a biof aḡ teac'c aḡ triall ort-ra feucaint an b'raḡainn p'aint bainne uait ar iarac'c."

Le n-a linn rin t'io'cpa'ò an trím'ad'ò bean ruar aḡur an focal céadna aici. Níor b'fada ḡur tuigead'ò ná raib' o'ipead'ò aḡur o'úir' bainne le fáḡail ó don boin i ḡCúis' Ulad. Céap na mná láit'peac' ḡur o'poc' ní'ò éisín a bí taḡait'e ar buaid' na Cúise aḡur ḡo raib' an o'ú'cais' c'peac'ca. Ba ḡearr ná raib' ar fuo na Cúise, toir' t'iar' tal, ac' liú'peac' aḡur oloḡón aḡur buaid'ò bar. Bí mná na ca'c'ap'ac' c'óm' móir' buairc' aḡur lóḡo'ipeac'c le mná na tuac'a. Bí ré buailte ir'peac' 'n-a n-aig'ne ná raig'fí don b'raon bainne co'í'ò'ce airíir ó don boin i ḡCúis' Ulad.

I lár an éirliḡ do c'puinnis' tuac'a lu'c'ra aḡur lup'pac'án airíir ar p'ait'ce na h-éam'na, i n-í'ò'ò'naib' ca'a, o'ipeac' mar' a bio'ap' in'ó' p'oinnir' rin. Táinis' fearḡur amac' cun cainte leó.

"An o'tabarr'p'air' ár' ríḡ' o'úinn, a fearḡuir?" ar' r'ia'ò."

"Ní' tabarr'pa'ò," ar'ra fearḡur. Aḡur do teip' air' ḡan r'ḡear'pa'ò ḡáir'e' c'ur' ar' nuair' a c'onaic' ré na r'ir' beaḡa aḡur iad' c'óm' fearḡac', c'óm' r'í'oc'm'ar', c'óm' c'p'ó'ò'a 'n-a b'feucaint, ḡur o'óic' le o'uine ḡo mar'ò'ó'c'air'oir' an ra'òḡal, aḡur ḡan don fear' acu' tar' ré h-ó'p'lac' ar' doir'p'e'!

“Mura dtugair túinn ár níos, a feargair,”
 ar ríad, “d’éanfaimid foğail eile anocht ort.”

“Cad í an foğail a d’éanfaid rib anocht ort?”
 arfa feargair.

“Ní fásgfaimid tobair i gcuis’ Ulað san raiiú’
 oraid. Anran ní beid deod uirge ná deod
 bainne ašaid. Ac má tugtar ár níos túinn leisir-
 fimid an foğail a d’éineamair aréir ašur ní
 d’éanfaimid a tuille foğla ort, ašur beid cion
 dá lae de bainne inoiu aš búir mbuid.”

“Ní bfaigid rib iudán air rin,” arfa feargair.

D’imčígeadar an oíche rin ašur d’éineadar
 mar a gelladar. Čáinis na daoine ar maidin
 a d’iaraid an uirge. Čáinis bean cun an tobair
 ba giora di.

“Ocón!” ar ríre. “Cad d’imčíg ar an
 dtobair!”

Siúd cun riúbaíl í fé d’éin tobair eile.
 Siúd aš teadč ’n-a coinnib bean eile ašur
 an t-“Ocón” céadna aici. Siúd fé d’éin an
 trímáð tobair an beirt. Siúd ’n-a gcoinnib
 an trímáð bean ašur an t-“Ocón” céadna aici-
 rin leir. Da gairr go raið don puilemoliú
 amáin ar fuir na túča acu. An maidnean aš
 gluaireadč, gnó san d’éanam, biad san ollamú’
 ašur san don bpaon uirge le fáğail! Da
 gairr go raið ršannra aš teadč ar na daoine
 go léir. Na ba i noírš! Na toibreacá loicite!
 Cad é an céad oic eile čiocrad! Čait gac bean
 a h-árčad ar an dtalam uaiti ašur ríuš rí ar

an zclaiò as zol. Òi na páirtí inr na tóirrib
as béicis. Òi na fir anro 'r anrúo 'n-a tóirrib
á'r 'n-a zceat'par, as feucaint ar a céile asur ná
featoradap cat ba máit' tóib a riáò ná a tóeanam,
nó cat é an r'zéal nua tabarpat' an lá 'máireac
leir.

Ar ball táinig na rluaizte móra de tóaine
beasa ar fait'ce na h-eanna. Táinig fearsur
cun cainte léo.

“Cuir cúgáinn amac ár ri'z,” ar riad, “a
fearsur na móri znióm, asur leisirpimio zac
fozail t'á b'ruil tóanta asáinn ort asur tóan-
faimio breir asur a tóubailt maiteara tuit.”

“Ní tóanpat,” arra fearsur.

“Má'reat, tóanfaimio fozail eile ort anocht,”
ar riad.

“Cat í an fozail a tóanpaiò rib anocht ort?”
arra fearsur.

“Loirz'pimio búri muilte asur búri n-ata inr
zac páirt de'n cúige, i t'p'eo ná beir' don z'páinne
mine le fázail asat' tóaine, a fearsur,” ar riad.

“Ní b'raiz'io rib iub'óan air rin,” arra
fearsur.

Do loirz'eadap na muilte asur na h-ata an
oít'ce rin. Ar maidin amáireac ní paiò muilean
ar riúbal i n-don páirt de Cúig' Ulaò.

“Táimio réir ar pat' anoir!” arra zac doinne.
“Zeadmio zo léir bár tó'n zorta!”

Anran ói na fir as zol cóm maic leir na
mnáib asur leir na páirtí.

“Táinig tuata Lucra agus Lupracán go h-Eamain.
Táinig Feargus cun cainte leó.

“Tabair dúinn ár n-ís, a Feargus,” ar ríad,
“agus leisrífimid an díobáil go léir ar a
dúbaile duit féin agus do d’ óaoine.”

“Ní tabarfaid,” arís Feargus.

“Má ’readó, déanfaimid tuille díobála duit,”
ar ríad.

“Cad é an díobáil eile déanfaid sib?” ar
reirean.

“Searfram a gcinn de díaraib na cúige seo
anoct,” ar ríad. “Anran ní beid uirge ná
leamnaoct aguib; ní beid muilean ná ruo le
meilt aguib.”

“Ní bfaid sib lubdán air rin,” arís Feargus.

D’iméigeadar an oíche rin agus níor fásadar
diar ar bair i gcúig’ Ulaó san an ceann a searfaó
de. D’eirig na daoine ar maidin agus conac-
adar an rímor. Maidib an raóarc ran ar fad
iad. Níor b’fíú an cúid eile tráct air, dar leó,
reádar na cinn a baint der na díaraib.

Táinig na daoine beaga go h-Eamain. Táinig
Feargus cun cainte leó.

“Déin do lear, a Feargus,” ar ríad, “agus
lear do cúige, agus tabair ár n-ís dúinn. Má
tugan tú dúinn anoir féin é beid gac nío go
maid, mar leisrífimid a bfuil d’oic déanta
againn oir-ra agus ar Ultaib.”

“Ní tabarfaid-ra lubdán air rin daoib,” arís
Feargus.

“Tá oile aghainn le déanamh fóir oire agus cuirfidh an t-oile san fíadhaib oire ar níos a tábairt dúinn le breic linn abairle go máis fíadlunn,” ar ríad.

“Cad é an t-oile eile é seo atá aghaib le déanamh oirm?” arsa feargusur.

“Deaifaimidh an ghuais anocht de gac ceann duine d’a bhfuil i gcúis’ Ulaó, i dtreo ná beir le feirgint amáireac ar doinne de d’ óaoine, ar fear ná ar mnaoi, ós ná doir, ac cloigean a beir cóim maol le plaois ar an uais,” ar ríad.

“Dar lám m’atár,” arsa feargusur, “má déinean sib-re an gníomh san anocht deaifad-ra ioir ceann agus folc d’lubbán amáireac!” Agus d’iméis ré uata irteac agus aró feargus air.

D’airis lubbán an focal agus conaic ré an fearg.

“Go réir, a feargusur, a bháitar,” ar reirean. “Ní gac ceann ná folc a baint d’doinne. Leig-tear mire amac cun mo tuat agus labairfad leó, agus deaifad leó gac a bhfuil d’oile déanta acu ar Cúis’ Ulaó do leigear agus san a tuille uile do déanamh, ac imteac abairle go ríotcánta.”

“D’féidir,” arsa feargusur, “d’a leigti amac tu cúca go mbairfaiuir leó tu.”

“Tá mo bháitar níos aghat-ra, a feargusur,” arsa lubbán, “ná fásfad Cúis’ Ulaó go dtí gur toil leat-ra féin leigint dom imteac.”

“I ríon,” arsa feargusur. “Níon cuimnígear air rin. Iméis amac as triall oirca agus abair do roga puó leó.”

CAIBIÓIOL A XI

LEIGEAS AR AN NÓIÓBÁIL

Do cuireadh Iubhán 'n-a fearaí anuas ar an tcalam, agus d'imeis ré amac as triall ar an rluas móir de daoine beasa a bí amuic. Nuair a conacadar cúca é do tógadar liú ádair agus gáirdeáir nár h-airigeadh a leicéir niam roimhir rin i n-Éamain. Bí liú sac rir acu caol áro, ac ana céolmar. Nuair a cuir na mílte go léir an liú i n-aonfeacht arta níor b'féidir a déanam amac cao ba ceart do cur i gcomparáid leir an bfuaim. Bí ré níor treire go móir 'ná an fojar a déanadh ratha beac. Ní raib ré cóm láidir ná cóm garb leir an nsozalac a déanadh lán páirce de géanaib. B'fior-déadhratac é leir an gcrónán a déanadh píb mála, ac é beir níor mílte agus níor binne 'ná crónán an píb.

“A máite agus a móir-uairle mo tuata féin,” arsa Iubhán, “ir easal liom go bfuil dearmad oraid. Ní cun dul lib abaille a tánas cúgaib amac anro anoir, ac cun a innrint daoib ná fuil ar mo cumar dul lib anoir. Tugar mo briaetar níg d'feargur mac léide, d' ároiríg uaral Ulad, ná fásfainn Cúig' Ulad go dtí go mba coil leir féin leigint dom imcheact. Ní féidir dom-ra mo briaetar níg do bpireadh. Tá 'fior as feargur náe féidir dom mo briaetar níg do

bíreadh agus nác sábh óó ceangal ná cuibreach
 do cup oim cun mé coimeádo. D'á bhíis rin ní'l
 oim anro ac raor-coimeádo agus tá uraim agus
 onóir agus cion asam d'á fáigail anro ó feargus,
 oireadh agus d'féadfaó ároisís a d'fáigail ná
 d'éileam ó ároisís eile. Agus i tsaob ná
 n-Ultac ro so bhfuil an díogaltar so léir déanta
 asuib-pe oirca, tá oireadh urama agus oireadh
 onóra agus oireadh ceana fáigalta asam-ra
 uata, ó cuireadh raor-coimeádo oim, agus
 d'féadfaó feargus féin a d'fáigail uata.

“D'á éagmar rin agus uile, ir eól saob, mar
 geall ar an ngabáil éascóirca a déinear-ra ar
 Eiric, conur mar a cuireadh de gearaib oim
 teact anro agus an fírinne a d'feirsint le
 m'fúilib féin, agus conur mar a cuireadh de
 pionór oim náir d'foláir dom bliain a tabairc
 anro i sCúis' Ulaó as feargus mac léide, agus
 anran, nuair a déinn as imteact, roga mo féad
 d'fáigailt aige.

“D'á bhíis rin, a tuata, ná déinid-pe a tuille
 díobála d'Ultuib, ac téisid agus leigisid sác
 díobáil d'á bhfuil déanta asuib. Agus, ó 'r as
 leigear díobála saob é, déinid, mar ir sáct
 lib nuair a déinean rib cairbe, an cairbe
 déanam so račmar. Tugaid le ráó dor na
 n-Ultuib reo sur mó búir sairbe 'ná búir
 ndíobáil.”

D'iompuis ré uata agus táinis ré irteac as
 triall ar feargus. D'iompuisodar-ran, so

túbac agus go ciúin agus go ceann-íreál, gan
 liú gan lámh-ghreadao, agus o'imtíogdar.

Ar maidin amáireac a bí cúgáinn íreac bí an
 t-ácar agus an móráil agus an gáirdeacac as
 ós agus doirca, as boct agus as raióbhir, as
 fearaib agus mnáib, ar fuio Cúis' Ulaó go
 léir. Go moó ar maidin, le neart carca, táinig
 bean agus ártac aici feucaint a' bfaçad pí don
 diúir ó'n mboin. Do táil an bó uirtí go tnom
 agus go tiug. Níor b'façad go raib an t-ártac
 lán. Do rit an bean agus o'inir pí an rçéal.
 Do leat an focal inr çac don ball. Siúo cun
 na mbó na mná go léir agus na h-ártací acu.
 Siúo na ba go léir as táil go tnom agus go tiug
 ba çearr go raib cion na feactmáine de leam-
 naçt acu ó don çrúç amáin. O'feuc na daoine
 ar na çuir çruiçneactan. Ní raib don diar
 gan a ceann airir air agus an ceann níor tnoime
 agus níor téçarçca 'ná mar a bí ré ar oúir.
 O'feuctad ar na h-actana agus ar na multib.
 Bí çac multean agus çac ac cóm rlan agus
 bíodar maím agus cóm h-ollam cun oibre.
 Çuad ar a o'iaraió an uirçe cun na o'oiçreacá.
 Bí çac tobair cóm çlan agus bí ré maím, nó
 níor çlaine, agus bí an t-uirçe níor çoláine
 agus níor mírle agus níor çobáilçige 'ná mar
 a bí ré noimr rin. Bí ácar móir ar na daoine
 go léir, níó náir b'ionçnad, agus nuair a h-inn-
 reac o'oiç çur b'é luboán a çuir corç leir an
 noioáil agus do çuir an çairbe 'á oéanam, bí

ana buidéal acu ar aghar ana uraim acu ó. Ac bí iongnadh a scríobh oíche conur féad fírin cóm beas leir maic cóm mór a déanamh.

Má bí uraim mór aghar onóir aghar creideamaint aghar luibhán, i n-Éamain aghar ar fuio Cúis' Ulaó roimhir rin bí a feacht n-oiread urama aghar onóra aghar creideamhna aise ar ran amac. Ní raib don uair a crúití bó aghar go tugaó an bó bainne maic uairí, ná cuimnígtí ar luibhán. Ní raib don uair a beirtí arbar cun muilinn, aghar go bfeictí an muilean aghar carad aghar aghar go h-áluinn, ná cuimnígtí ar an bfríin mbeas a bí 'n-a cárbat ar cuirinn fearghar, aghar ná go n'óintí iongnadh der na cómacta móra a bí aghar fírin cóm ruarac. Anran, nuair a tugaó an mín abailte aghar nuair a blairtí an t-arán nó an leite aghar nuair a geibctí an biaó cóm deis-blairta, "Do loirgead na h-ata," abeirtí, "ac ir fearr a cruidt ríad an t-arbar anoir 'ná rar ar loirgead íad."

"Luibhán fé n'óair é rin," abeirtí óine eile. "D'óruis ré dor na daoine beasa úo an maic a déanraoír a beic níor mó 'ná an oibéal a déineadar."

Níor b'é rin féin, ac móran neite nár deinead lot ná leigear oíche mérad daoine go raib feadar éigin oíche ná raib roimhir rin, nó go raib tairbe éigin ionta nár motuigead roimhir rin ionta, aghar do tuis gac doinne a buidéal ran go léir ó luibhán, i t'péó gur tugaó a

lán buiréadair do ná maib tuillte i n-aoib cor
aige.

Iré nuó a táinig ar ran go léir o'luibóán náir
moctuis ré puinn an cúro eile de'n bliain as
imteadót. O'imctis an aimpir, ámtad, agus
táinig an lá 'n-a maib deire leir na gearaib agus
le bhaigóinear luibóán agus 'n-a maib nearc
do imteadót abailte go mág faiclinn cun a muin-
tipe, ac an coingíoll deirinead do cómlíonad.
D'é coingíoll é rin 'ná roga a féad o'fásáilt
as feargusur.

CAIBIDÍOL A XII

ROGA NA SÉAD

“Séad, a feargusur, a bhaicair,” arsa luibóán
le feargusur, “tá an tréimre caicte agus ní'l ar
do cumar-ra mire coimead anro níor ríd. Ní'l
ac don níó amáin asam le déanam anoir rar a
n-imctigead. Dúbairet Eiríre, aró ollam tuada
luera agus lupracán, go scaicpinn-re an
tréimre reo do caicteam anro asat-ra, agus
go scaicpinn roga mo féad o'fásáilt asat anro
nuair a béinn as imteadót. Áireodad na féada
óuit, a ároirís, agus anran féadair do roga
óib a coimeadót.”

Do tós luibóán a fleas 'n-a láim.

“Feuc, a feargusur,” ar reirean, “riní mo
fleas. Má 'r maic leat i coimeadót ir ró maic

an tpeóid í. Iy líonmair íad do namaid-re, ac iy coraint duit an tpleas go ar céad namaid. An níg go mbeid an tpleas go 'n-a lámh aige agus é as dul i scat tiocfaió ré raor ó peannaid a namaid."

Nuair ariug feargur an méid rin níor féad ré san rsearctad gáire cup ar. Bí pleas lubóain, mar a déarfá, cóm mór cóm rada leir an mbíorán cnutála a béad as mnaoi agus í as cnutáil rtoca.

"Beir ad' lámh ar an pleas go, a níg," arfa lubóán.

Do rug. Ní túirse a dein 'ná mar a bí an tpleas cóm mór cóm rada cóm trom le n-a pleas féin!

"Beartuis í," arfa lubóán.

Do dein.

"Óinear mo gáire ró luat, a lubóain," arfa feargur. "Níor beartuisgear miam i scat ná i scrudó-cómhac pleas dob' fearr 'ná i reo."

"Sioí mo rgiat, a feargair," arfa lubóán.

Tós ré ruar an rgiat. Bí an rgiat mar a déarfá cóm mór cóm leatán le píora coróinneac. Níor gáir feargur.

"Beir ad' lámh ar an rgiat, a níg, agus beartuis í," arfa lubóán. "Ní féidir an tpeóid iy fearr do togaó mura dtuallair ad' lámh féin gac peóid acu."

Do rug feargur ar an rgeit. Ní túirse dein

'ná mar a bí sí cóm mór cóm leatán cóm trom le n-a rsiat féin.

“Iré buad na rseíte rin, a feargair,” arsa Iubdán, “an fear a béad ar a rsiat nác féidir é bualað bíod ná béad ann ac gairrún gan féarós, nó bíod go mbéad ré 'n-a fearduine liat.

“Siobé mo claiðeam, a feargair,” arsa Iubdán, agus do noct ré an claiðeam.

Bí an claiðeam, mar a d'éirfá, cóm mór cóm fada le rnáctair meamair a béad as mnaoi agus i as cuir cléite i rtoca. Da dóbair go nsiarad feargair airí nuaí a conaic ré an claiðeam agus nuaí a cuimniú ré ar a claiðeam féin, ar an gCalacóis.

“I r mór ir fiú an claiðeam ro,” arsa Iubdán. “Níl a leitéir eile de claiðeam cafa i láim níú ná i láim flata, ná ní maib maib fóir. Beir ad' láim air, a níú, agus beartuiú é.”

Do dein. Cóm luac agus dein do ramuiúe ad' do gur b'é a claiðeam féin, an Calacóis, a bí 'n-a láim aise, bí an claiðeam cóm mór cóm trom cóm ro-beartuiúite rin.

“Siobé mo bpat, a feargair,” arsa Iubdán. “Bpat maic iread é. Má tógan tú é beir ré nua asat go bpat. Beir ré nua asat i scaiteam do fadógal féin agus beir ré nua asat' mac ad' diais, i scaiteam a fadógal, agus as mac do mic i scaiteam a fadógal. Feuc, a níú, cuir umac é go dtialair é.”

D'feuc feaṛṣur ar an mbriac. Cear ré dá leacáð ré a lám̄ go mbéad̄ an lám̄ níor leite 'ná an briac. Ac̄ ðein ré mar̄ adúbdairc̄ lubdán leir. Do ruṣ ré ar an mbriac, aṣur ní túirṣe túṣ ré iarac̄t ar é leacáð ar a ṣlinneánaib̄ 'ná mar̄ a clúdaiṣ an briac é go h-áluinn, cóm̄ maic̄ tóiréac̄ aṣur dá mba ðó féin a d'éanṣaí ar tóúir é.

“Sioí mo léine, a feaṛṣuir, má ba máic̄ leac̄ í ṣlacáð mar̄ roṣa,” ar̄ra lubdán. “Ir léine bṛeaṣ̄ í, mar̄ a cion tú. Irí bean aṣar mo feanaṣar-ra do ðein an léine rin, a feaṛṣuir, le n-a dá lám̄ féin, aṣur iriáð a dá lám̄ féin do ṣnám̄ ṣac̄ ṣnát d'á bṣuil ra léine rin, a feaṛṣuir.”

Ní dúbairc̄ feaṛṣur don ruṣ leir an léine.

“feuc, a feaṛṣuir,” ar̄ra lubdán, “rióé mo cṛior. Dáion airṣeað aṣur ór ra cṛior ro, a feaṛṣuir. An t-é go mbéad̄ an cṛior ro fan cuim̄ air, a riṣ, ní tiorcṣáð ṣalar̄ cuirp̄ ná cṛoicinn air. Cuir umac̄ é, a riṣ, feuc̄aint a' tṣaic̄nṣeað ré leac̄.”

Cear feaṛṣur ṣur beaṣ ná go lionṣáð a órṣóṣ an cṛior. Nuair̄ a cuir̄ ré ainiaṣ fan cuim̄ air féin é bí ré móṣ a d'óic̄in, cóm̄ h-oir-eam̄nac̄ do aṣur dá mba ðó féin a d'éanṣaí é.

“Sioé mo caṣbár, a feaṛṣuir,” ar̄ra lubdán. “Seóio uaral iréad̄ é aṣur tá buad̄ móṣ air.”

D'feuc̄ feaṛṣur ar an ṣcaṣbár. D'í ré, mar̄ a d'éanṣá, móṣ a d'óic̄in cun dul ar b̄ara órṣóṣe feaṛṣuir.

“Cao é an buaó mór atá ar fuo éom beas, a ní?” arsa feargúr.

“Tá do ceann-ra mór go mair, a áirí,” arsa iubóán, “ac má glacan tú an caibár ro ní baogal tuic ná go raogáid do cloisean níosa irteac ann, agur an cloisean ar a mbeid an caibár ro ní tuicfid an gnuais de agur ní beid aicir maóile go brát air. Triaí ar do ceann é, a ní.”

Do deín. Cuaid ceann feargúir irteac ra caibár éom breas éom rocair éom compórtac agur do raogáid ré irteac 'n-a caibár féin.

“Feuc, a feargúir,” arsa iubóán, “riodé m'ionar. (Ionar a tuictí an uair rin ar ball éadais a bíod fáirgite ar cábail tuine, larcis de'n bhac, i bhfuirm beirte nó caróige cuirp.) Ir éadac ríodamail rocair é.”

“Agur cao é an buaó atá ar an ionar ro, a iubóán, a brátair?” arsa feargúr, as breic 'n-a láim do ar an ionar agur an t-ionar éom beas ran gur méar feargúr ná dúnrad ré ar a óróid.

“Tá a corcur glan anoir, a ní,” arsa iubóán.

“Tá gan amhar,” arsa feargúr. “Ni féadrad ré beic níor glaine.”

“Dá mbéad tuine 'á caiteam go ceann céad blian,” arsa iubóán, “béad a corcur éom glan an lá déanac de'n céad blian agur tá ré anoir.”

“Feuc, a feargúir,” arsa iubóán, “riodé mo

coirne," agus tairbeáin ré 'ó ruo i bfuirm
rghiléirín, ac ba corcán ana móir an rghiléirín i
n-aice lubdán. 'Ói beal an corcáinín ruar,
nac móir, so rmeisín air.

"Agus cad é an buad atá ar an scoirne seo,
a lubdán?" arsa feargus.

"Tá ro, a feargus," arsa lubdán. "Dá
mba ná curraí ann ac cloca agus uirge agus é
cúir or cionn teine, 'do geabfaí ann ar ball feoil
áluinn ba biaó 'do rí." "

"Níor 'óicé liom," arsa feargus, "dá mbéad
puinn ocrair ar an rí, so scuipfead a mbéad
'ó feoil ra coirne rin don marmar air."

"Dálta zac reóire eile 'á bfuil agam-ra,
a rí," arsa lubdán, "an faid ir liom-ra é tá
ré beas mo 'óicín, ac má glacan tura mar
roza é beid ré móir 'do 'óicín. Beid tuille
agus búir n'óicín feóla ann 'uit féin agus 'do
t' t'eaglac."

"Ir maic é rin, a rí," arsa feargus, "ac
feiceam tuille 'de t' feóirí."

"Feuc, a rí," arsa lubdán, "ríoé mo 'dabac
potraigte." 'Ói an 'dabac potraigte leat-trois
ar faid agus mar a 'dearfá 'dá órlac so leit
ar leicead agus an méir céadna ar 'doimnear.

"Ná bac a luigead, a feargus," arsa lubdán.
"Má glacan tú é beid ré móir 'do 'óicín fearda."

"Agus cad é an buad atá air?" arsa feargus

"Tá, a rí," arsa lubdán, "an t-é so mbeid
an 'dabac ro aige agus 'do 'dearfad é féin 'do

níge ann carraíð a óige trí h-uairé air. Seadh-
aíð fé ceitíre rasoigil tuine rár a dtiocfaíð
an bár air."

"Ír ana máit an tceóio an tadhac rár, a
lubbóán," arsa feargúr. "An bfuil a tuille
acu astat?"

"Tá, a níg," arsa lubbóán. "feuc," ar
reirean, "ríne mo cleit-ailpín," a gur tós fé
ruar 'n-a láimín beas ruo ná feacaíar eígne
iamh ar tarainge crúð ac é. Bí an ceann caol
de'n tarainge 'n-a láimín aige a gur an ceann
iamh uaið amac aige. Fé mar a cíod feargúr
sac reóio do tastað fonn sáipí air, ac do déinead
fé rtaonad ó sáipí le h-eagla go mearfad
lubbóán ná maib an rtuaim aige ba ceart a beic
as níg. Ac nuair a cónaic fé an cleit-ailpín,
an tarainge crúð, do bhuir ar an rtuaim aige,
a gur cuir fé rsearad sáipe ar a bain a anál
de, nó seall leir. Do rtað lubbóán go
bpedg réio rtuama go dtáinig feargúr ar an
tuirteam sáipí. Nuair a cónaic feargúr an
firín beas cóm taingean cóm rtuama cóm
níosa, a gur an tarainge crúð 'n-a láimín aige,
rínte uaið amac, ba dóbair do turteam eile
teact air, ac do rtaon fé, mar bí náire air.

"A gur cad é an buad atá ar do cleit-ailpín,
a lubbóán?" ar reirean.

"Dá mbeictá i bhfioctúin cata, a níg," ar
reirean, "a gur an cleit reo beic ad láimín astat,
do córanód' an cleit do ceann féin a gur ceann

ḡac tuine de'n naonbúr ba ḡiorra tuit de
o' muintir, ar ḡac taob' tóic."

"I' mait an cleit i, a lubdán; ac cao é reo
eile do' láim aḡac?" ar'a fearḡur.

"Sioi mo rlat, a fearḡur," ar'a lubdán,
"an rlat le n-a ḡcomáintear an t-eac buide."

"Aḡur cao é an buao acá ar an rlat rin, a
lubdán?" ar'a fearḡur.

"Dá mbéao tuine ar muin capall a béao
cóm riḡin le rean' aral do d'éanfao don buille
amáin de'n rlat reo an capall riḡin rin níor
luata 'ná eacra an domáin."

"I' mait an rlat i," ar'a fearḡur. "An
bpuil a tuille aḡac?"

"Tá, a fearḡur," ar'a lubdán. "Feuc, a
riḡ. Siné mo timpán, an timpán i' fearr ra
domán cun ceoil. Ó bpuac na Mara Ruao a
tuḡao ar tóuir é, aḡur tá ceoil ann tóicín don
cuideactan r'a domán pé eolur a béao ar ceoil
acu, pé ḡéire ná pé cruinnear a béao 'n-a
ḡcluaraib' acu. Aḡur tá buaoa móra ar an
otimpár ro, a fearḡur."

"Inir tóinn cuir de' na buao'caib, a riḡ,"
ar'a fearḡur.

"'Neórfao, a riḡ," ar'a lubdán. "Fear
nár puḡ riam' 'n-a láim ar úrlir ceoil aḡur nár
foḡluim riam' conur ceoil do feinnt, níor ḡáo
tó ac bpeit 'n-a láim ar an otimpán ro aḡur
bainfeao pé ceoil ar níor fearr aḡur níor binne
aḡur níor ríreactaige 'ná mar a bainfeao an

ceólairde tob' oirte a' timpán eile. Mo timpán áluinn, a feargair, ní'l timpán eile ar bit cóm téad-binn, agus gheibtear a ceól san duag."

"Ír maid an timpán é. Ír iongantaó a bfuil de féadaib agus, a luibóán," arsa feargair. "An bfuil tuille agus?"

"Tá, a feargair. Feuc, riné mo deimear."

Tairbeáin ré an deimear. Ní raib an deimear ran ac mar a déarfá trí ceathramna d'órlac ar raio agus timpal ceathramna d'órlac ar leithead, agus bí ré déanta de éruaid a bí cóm zeal le n-airgead, agus bí faobair ar a óá beann do ghearfáó "fionn i n-áraitó rruca," mar adreitear iní na reana rgeáltaib.

"Cad é an buad atá ar an ndeimear ran, a luibóán?" arsa feargair.

"Tá, a ríó," arsa luibóán, "an fear go mbéad an deimear ro aise agus déarfáó úráio dé ar a ghuais agus ar a cuio fearóise déarfáó ré buad ar fearaib éirean i n-áilneact agus i maireamlaact peairran."

"Ír áluinn an treóio é. Ír 'mó fear gur maid leir a leitéio a beic aise. Cé dein an deimear ran, a ríó?" arsa feargair.

"An gaba ír fearr le fágal, gaba Dairráin," arsa luibóán.

"Ní n-iongnadó é beic go maid. An bfuil don deire le t'féoidiob? Ní ró fuirirte dóm-ra an ceann ceairt do togadó ar ball," arsa feargair.

“Feuc, a feargair,” arsa Iubdán, “rini mo fhátao.”

“Ó feuc feargair ar an fhátao. Is ar éigin féad ré i ó’feargairt i n-don cor bí rí cóm beas ran.”

“Cad é an buaó atá ar do fhátao, a Iubdán?” arsa feargair. “Is deacair buaó mór a beic ar fuo cóm beas.”

“Tá buaó ana mór, ana cairbeas, ar an fhátao seo. An t-éadaó is gairbe asur is tútaige ó’ar rígead nam béad ré cóm mín le ríoda nó le ríol ac so gurraí an t-fhátao ro t-ríó.”

“Uroiruis ort, a ríó,” arsa feargair “Áirim an cuio eile.”

“Má tógan tú óá múic deir na mucaib atá asam ní beic do teaólaó gan muic-féoil cóitóce,” arsa Iubdán.

“Conur ran, a ríó?” arsa feargair. “Cad é an fáio le dul óá múic ar mo teaólaó-ra? So mór, mór nuair is tóca ná raóad fear de m’ teaólaó don lán béil amáin inr gac muic tóib, ní h-eaó, ac ra óá múic i n-donfeacó.”

“Is mór é do teaólaó, a ríó,” arsa Iubdán, “asur is mór an soile atá as gac tuine óá bpuil ar do teaólaó, ac óá mbéad oipead eile acu ann asur oipead eile ríige as gac tuine acu do’n biaó geobairóir a n-óitín ra óá múic seo adairim. Asur fuo eile. Marbhúgcear an óá múic asur itcear iad ar tóitóce, asur

Seo bpar beo iad ar maidin i ttrio go bfeolpar iad do marbad a gur d'ite airir an tarra h-oide. Ar an gcuma ran tabairpar an da muic aoirim a noicitin muic-feola do d'eacla, a feargur, a gur beo na muca fein aca i gcóinnide."

"Ir iongantac na muca iad, a lubdán," ar a feargur. "Comáin leat."

"Feuc, a nís," ar a lubdán, "b'feidir go dtaitnepar m'agartar leat."

"A gur cao é an buad acá ar an agartar, a nís?" ar a feargur.

"Da mbéad bó duib ag duine a gur é 'zá tabairt leir tar triúcaib a gur da mbéad fear na bó ar a tóir ní béad le déanam aise ac an t-agartar go do cur ar ceann na bó a gur déanpar bó bán oi a gur ní aicneoc' an t-é a béad ar a tóir i nuair a épar ré i."

"Ní béad don gnó agam-ra de'n agartar ran, a lubdán," ar a feargur. "Nuair a tucam táin bó liom ir le claidéam a coranam iad ar tóir."

"Feuc, a feargur," ar a lubdán. "Níor b' fearra duit rud a déanpar ná mo b'roza do glacac mar roza. B'roza deara finnduine iréad iad."

D'feuc feargur ar na b'roza. Anran d'feuc ré ar a da t'rois fein. Ní razac bara órdóize a coipe iréac i n-don ceann de b'rozaid lubdán. Do tuis lubdán cao a bí i n'aigne.

“ Seo, a níḡ,” ar reirean, “ tḡait iad feúcaint zonuḡ a d’oírḡoír tuic.”

Óain fearḡur dḡ a bḡoza féin, cun iudḡáin a fáram. Do ruḡ ré ar ceann oer na bḡoza finnoḡuinne aḡur éromi ré ríor cun, mar ’d ead, órḡoíge a cóire do cúḡ irtead ra bḡoíḡ. Ní túirḡe cúḡ ré an oḡoḡ cun béil na bḡoíge ’ná mar a méaduiḡ an bḡoḡ aḡur fleamnuíḡ a cóḡ irtead inti i tḡreó ḡo raib rí uime ḡo fáḡta.

“ Cuir umac an bḡoḡ eile, a níḡ,” arḡa iudḡáin.

Do óein. Do méaduiḡ an bḡoḡ eile aḡur fleamnuíḡ rí ruar ar an ḡcoir ar an ḡcuma ḡcéadḡa. Do ríúbluiḡ fearḡur raint inḡ na bḡoza. Do taitneadḡar leir ḡo móḡ. Bíḡḡ ḡur bḡoza finnoḡuinne iad bíḡḡḡar ana bḡoḡ ar a cóḡraib, ana cóḡpóḡad.

“ Cao é an buad adá ar na bḡozaib reo, a iudḡáin?” arḡa fearḡur.

“ Tá buad móḡ ar na bḡozaib rin, a fearḡuir,” arḡa iudḡáin. “ Molaim-re an níḡ n-a mberḡ na bḡoza ran ioir a éḡoíḡḡe aḡur talam.”

“ Cao ’n-a taob, a níḡ?” arḡa fearḡur.

“ Ní berḡ don ḡad cóiḡḡe le báḡ ná le luíḡ aige. Siúblócaib ré leir na bḡozaib rin ar talam nó ar uirḡe mar a céile. Ir cóḡḡḡeḡar oḡ na bḡozaib rin muir aḡur tíḡ.”

“ ḡlacaim na bḡoza ro mar roza, a iudḡáin,” arḡa fearḡur.

“ Tá ḡo maib, a níḡ,” arḡa iudḡáin. “ Táim-re rḡor anoir ó-r na ḡeḡraib a cúḡ éirirḡ oḡm

mar gheall ar an ngeabáil éagsóirte a d'fheictear
 ari. Níl ar do cumar-ra, a fhear-guir, mé
 coimeádo anro níor ría. Táim buirdeac díot,
 a níg, agus d'uaireibh Ulaó, ior níg agus
 níg-damhána agus ollam agus file, ior níogán
 agus baincigeanna agus ingeanna nó uaral.
 Táim buirdeac de d'aoineibh Ulaó ior íreal agus
 uaral, mar do tugad mór-cúio doibh ar agus
 mór-cúio ádair agus mór-cúio fuilc agus caite-
 eamáim airmíre dom ó'n lá a tánaas anro 'n-a meafg
 agus gur taraiséad ar an leictin me."

"Deid uaignear mór ar an uile d'úine anro
 ad' d'iaig, a níg, agus orm-ra tar các. Ac ná
 h-imcig uainn go dtasaid Ulcraig na cúige reo
 ar don ládair agus go b'fásaid ríad go léir don
 raóarc amáin eile ort rar a n-imcigir, agus go
 b'fásair plán agus beannaét acu, agus go leigir
 ríad plán agus beannaét leat."

Do toilig lubdán cúige rin.

Do cuiréad rgeala amac ar fuio na cúige go
 ríad lubdán ag imteáct. Táinig na daoine
 go léir irteac ar gac áirio d'áirioibh na cúige,
 go b'feicfidir lubdán don uair amáin eile rar
 a n-imteóc' ré. D'í uaignear mór ortá go léir.
 Ac d'fás lubdán plán agus beannaét acu, agus
 d'ubraóar-ran leir, "Go dtéir plán!" agus
 d'imcig ré uata, é féin agus a níogán, D'ébó,
 ar muin an eic buirde.

D'í fé féin agus D'ébó agus an t-eac buirde
 cóim beas rar nác nó fáda féad na h-Ulcraig

ḡadare a cóimead̄ ar. ḡiḡdar ḡo léir aḡ
ḡaire cóim̄ ḡear aḡur ḡob' ḡéir̄ir leó é.

“ Ó, c̄im-ḡe ḡór iad̄,” aḡeir̄eāḡ ḡuine.

“ Canad̄?” aḡeir̄eāḡ ḡuine eile.

“ Anḡúḡ mar a ḡḡuil an cnaróiḡin ḡéir̄,”
aḡeir̄eāḡ an céad̄ ḡuine.

ḡa ḡearr̄ ná ḡaid̄ le ḡeir̄ḡint̄ i n-aon̄ ḡall̄ ad̄
na cnaróiḡin̄i ḡéir̄.

CAIBIDÍOL A XIII

ḫáilte ḡá n-ollamúḡad

Nuair̄ a táiniḡ reāct̄ caḡa ḡéinne luḡra aḡur
lupḡad̄án aḡaile ó eam̄ain aḡur ḡan an ḡiḡ̄ acu
ḡí buair̄t̄ aḡur ḡrón̄ aḡur uair̄near̄ ar̄ na ḡaoine
ḡeāḡa ḡo léir̄. ḡ'oir̄ an̄ m̄uinc̄ir̄ a táiniḡ
aḡaile ó eam̄ain caḡ ḡúḡair̄t̄ iubḡán, ḡo
nḡúḡair̄t̄ ḡé nár̄ ḡ'ḡoláir̄ ḡó ḡéin̄ ḡeic̄ bliain̄
i n-eam̄ain aḡur anḡan̄ ḡoḡa a ḡéad̄ ḡ'ḡáḡáil̄t̄
aḡ ḡearḡur. ḡocair̄uiḡ na ḡaoine ḡo léir̄ a
n-aiḡne aḡur ḡúḡḡad̄ar̄ le n-a céile ḡo ḡcaic̄-
ḡiḡ̄ir̄ ḡoiḡne ḡeic̄ acu, aḡur nár̄ ḡaoḡal̄ ná ḡo
ḡtiocḡad̄ an̄ ḡiḡ̄ aḡaile cóim̄ luac̄ aḡur ḡéad̄
na coinḡiollaḡa cóim̄lion̄ta aḡur na ḡeara ar̄
neam̄in̄iḡ. ḡí ḡior̄ acu ḡur̄ ḡein̄ iubḡán an̄
éāḡc̄oir̄ ar̄ eir̄ir̄t̄. ḡí ḡior̄ acu ḡur̄ m̄eara ḡo
m̄oir̄ éāḡc̄oir̄ ó ḡiḡ̄ 'ná éāḡc̄oir̄ ó aon̄ ḡraḡar̄ eile
ḡuine, aḡur ḡur̄ ḡeacḡa ḡáḡar̄t̄. a caḡair̄t̄ ḡa

n-éagsóir rin 'ná ra n-éagsóir a d'éanfað tuine ba lúga 'ná ríḡ. Ac bíodan as fairne na n-aim-ríre asur as áireamh ḡac lae asur ḡac react-mainne go dtí go raib an bliain irtiḡ.

Fé deire bí fíor as Eiript go raib an aimrír nác móir irtiḡ, asur go mbéad ar cumar fear-ḡuir, nuair a tabairfaí dó roḡa na réad, lubdán do leigint cun riúbail ḡan feiteam le deire na bliana ar rað. Do ḡlaoiré Eiript cuise ar maicib tuata luéra asur lupracán asur do labair fé leó.

“A maite asur a móir-uairle,” ar feirean, “tá ár ríḡ as teact cúḡainn abaille. Ir ceart dúinn rinn féin do ḡleurað asur d’ollamú’ cun fáilte cun, mar ir cóir asur mar ir ceart, noim lubdán asur noim bédó.”

Do ḡluair an rḡéal ran móir-tímpal na tíre go léir, móir-tímpal Máige faiclinn, asur curnuisḡ na daoine beaḡa ar teact irteac ó'n uile taob de'n tír. Nuair a bíodan cruinnisḡte, na céadta mílte díob, do labair Eiript airí leó.

“A maite asur a móir-uairle asur a daoine,” ar feirean, “tá ár ríḡ asur ár ríḡsan, lubdán asur bédó, as teact cúḡainn abaille ar an eac mbuidé. Ir cuise cuirear teactaireact amac as triall oraid, cun go dtiocfað rib go léir anro asur go n'éanfað rib rib féin do ḡleurað do réir úiro asur uairleacta, ḡac buidéal aḡaid fé n-a dtaoiréac asur ḡac réim umá ríḡra, asur go riúblócaimír go léir amac, i

n-ár gcéadta mílte, as cur fáilte roimhir an rísh asur roimhir an ríogáin."

Cuirpeadar go léir liú ruar, díreac mar a cuirpeadar nuair a bí na reáct cafa díob ar fáilce na h-Éamná nuair a táinigis iubdán cúca amac asur sur meapadar sur as teáct leó abáile a bí ré. Bí doó éigear ann, asur 'd'airis ré an liú, asur dein ré oipead iongnadh de díreac asur dein na h-lltaig de nuair airisadar é ar fáilce na h-Éamná.

Do gleur na daoine beaga iad féin anran, fé mar adúbdairc Eirirc leó a déanam, asur ba móri an raódaric iad. Do leat a fáile ar doó éigear nuair a conaic ré an ruatantar acu a bí ann asur iad cómh mion!

"Cad a déanfao-ra, a rísh ollamh?" ar reirean le h-Eirirc. "Ba maic liom dul amac, cómh maic le cáe, as fáilciú' roimhir an rísh asur roimhir an ríogáin, ac má ríúbluisim amearis na ndaoine tá easla mo éioide orm, 'd'á feabair airpeáar a tábairfao dom' éoraib ná féadfao gan cuir acu do shorcú', nó b'féidir do marbú'. Tá ráineóc' go dtabairfainn circeim anacair cá b'fior dom, nuair a cuirfinn mo éor fúm airir, ná go mbéad móirreirear féim' bhois asam, abfao uainn an t-olc! Tá bfašáinn bapacuirle asur go leasfaí mé ní fior an 'mó duine béad marb fúm! Ní feadar an domán, a rísh ollamh, cad ir maic dom a déanamh."

"Socairócáo-ra an níó rin duic láitpeac, a

πίξ έιζεαρ, ” αρρα Ειρητ. “ ρευό, α πίξ έιζεαρ, ”
αρ ρειρεαν, “ ρεαραιμ-ρε ανραν.”

’Οο ρεαραιμ Δοθ αρ λάρ αν μάδαίρε ρα η-άιτ
’η-α ηθούβαιρε Ειρητ λειρ ρεαραιμ. Ανραν το
ξλαοιθ Ειρητ έυιζε αρ θυιηε θερ ηα ταιοιρεά-
αιθ αιρμ.

“ ρευό, α θυιη’υαραιλ, ” αρ ρειρεαν, “ κυιρ τρι
ηαοηθύιρ θερ ηα ρεαραιθ ατά αζατ, ζυαλα λε
ζυαλαιηη, ανραν λαιρτιαρ θ’Δοθ. αζυρ ραναιθίρ
βρειρ αζυρ θαάαθ όρλαό υαιθ ριαρ.”

’Οο θειη.

“ Κυιρ ανοιρ, ” αρρα Ειρητ, “ τρι ηαοηθύιρ
αηρο αρ α λάιη θειρ, ι η-θιαιζ έέιτε.”

’Οο κυιρ.

“ Κυιρ ανοιρ, ” αρρα Ειρητ, “ τρι ηαοηθύιρ
αηρο αρ α λάιη έέι, αρ αν ζσυμα ζσέαθηα, ι
η-θιαιζ έέιτε αζυρ ιαθ βρειρ αζυρ θαάαθ όρλαό
υαιθ αμαό.”

’Οο θειη.

“ Κυιρ αηρο ανοιρ, ροιμιρ αμαό, ζυαλα λε
ζυαλαιηη, αν σεάραηιαθ τρι ηαοηθύιρ, αζυρ ιαθ
βρειρ αζυρ θαάαθ όρλαό ροιμιρ αμαό.”

’Θειη αν ταιοιρεά μαρ αθούβηαθ λειρ.

’Ηυαιρ α βί αν μέιθ ριη θέαητα βί Δοθ ’η-α
ρεαραιμ ιρτιζ ι λάρ ηα ρλίξ α βί ρολαη ’η-α έιμπαλ,
αζυρ βί ηα έειθρε λίντε ρεαρ ραν ’η-α ρεαραιμ,
λίηε αου λαιρτιαρ θέ, λίηε αου λαιρμυιό θέ, αζυρ
λίηε αου αρ ζαό ταιθ θέ, αζυρ ζαν αοη ρεαρ αου
ι ηζοιρεάότ θαάαθ όρλαό θό.

“ Σεαθ, α πίξ ολλαη, ” αρρα Ειρητ, “ μά

geibean tú bairéirí anois agus go mbainfeadh
 leasad arat ní dóic liom go dtuitfeadh ar doinne.
 Tá bheir agus t'aoirde féin de ríis ar gac don
 taob dóic. Ac nuair a turródáid an ríubal,
 a ríis éigear, deir-se ríubal go h-ana réir.
 I n-áraid gac cirtéim d'á dtabairfeadh-se caiteid
 gac feadh dóic ro trí nó ceathair de cirtéimib a
 tabairt cun coimead ruar leat. Cuirníis air
 rin, a ríis éigear, agus ná bí ró dian ort. Agus
 tucaid-se air," ar reirfeadh leir na fearaid, " an
 trlíis céadna coimead i gcóinnuidé idir ríib agus
 do, agus ar búr mbár gan doinne do leigint
 tairaid irtead ra trlíis ortailte seo atá lartíis
 daoib."

Bí gac don ruo rocair. Do tucaid do'n
 trluas an focal cun gluairte. Do gluair an
 trluas go léir ar don cirtéim. An méid de'n
 trluas a bí lartair d'áid ní féadaidéir gan
 beic coitianta as feudaint ar an bfaic mór
 go raib a ceann, dar leó, anáirde ra rpeir agus
 a cora ar an dtalam amearg a scor féin, agus
 gac don cirtéim fáda rígin a tucaid ré gur dóic
 le duine gur as tuitim 'n-a cóola a bíod ré agus
 náir b'fior cad é an neómat a bainfe leasad ar.
 An méid de'n trluas a bí larmuic dé ní leigead
 olíis an tríubail doib feudaint riar, ac imear-
 aidéir go scrítead an talam fé n-a scoraid i
 n-áraid gac cirtéim d'á dtucaid fé. An méid
 de'n trluas a bí ar gac taob dé ní féadaidéir
 gan rtaic-feudaint a tabairt, anois agus airí.

tair a nḡuailniḡ air feuchaint an mór de'n
 tóitais a féadfaí a d'fuirgint ioir a dá coir i
 n-ádhaidh gac circeim d'á dtugadh fé. Da cuma
 le h-ádh an fáid ná faid don bhogal go ratalóc'
 fé air don cuio acu. Ac nuair feuchadh fé 'n-a
 tímpal air na mílte ríog go léir agus iad óm
 beas, iad tíor air fad uaid air an dtalam, bíod
 fé a d'iaraid cuimneam air nuó éigin a cuirfeadh
 fé i gcomparáid leó, i dtíreó go bhfeadfaí fé
 cúntar éigin cruinn a tabairt ortá nuair a
 faid fé abaille go h-Éamain. Ní féadadh fé
 cuimneam air don comparáid a tíocfaí irteac
 air don trlac leir an bhíinne. Ní feadadh fé
 riam a leitíod de faidairc. Na mílte daoine
 agus iad go léir óm beas, agus ra n-am
 gceadhna iad go léir óm cúmta, óm córac,
 óm datamail, óm slan, óm deas-béarac, óm
 lán d'eóluir agus de tuirgint agus d'innleac.

Bí an ríubal d'á dhéanam. Bíodair as cur
 na ríige díob. I lár a máctnam d'á dhíreá do
 an líú as eiríge amuic i dtír na ríog. De
 tógadh an líú, ó dhúine go dhúine, go dtí go faid
 an trluas go léir as líúirí óm h-ádh, óm
 cutais agus bí fé ra éiladh agus ra ríóiríais
 acu. Cuir do líú air, go mbéadh fé, dar leir,
 óm maid leó. Má cuir do ríreac na daoine
 beasa a bí air gac taob de agus do ríreacair
 uaid amac. Do ríreac na daoine beasa a bí
 larcíair de agus do ríreacair uaid ríair. Do
 ríreac na daoine beasa a bí larcuic agus do

riiteadair uaid amac. Síil, gac doinne nuair a h-airiúgead an liú a cuir doó ar sur, b'amhlaid a bí an t-aeir agus an talam as tuicim ar a céile. Uí gac don contadairt go marbóó' na daoine beasa a céile as brúit ar a céile agus as gabáil do coraid i n-a céile, do cuir an liú a deim doó a leicéio rin de rgeón ionta. Conaic eirirt an rgeón agus an contadairt. Conaic doó an rgeón agus an contadairt.

"Car rhol amháin doib, a ríú éigear," arsa eirirt.

Do car doó an rhol amháin. Do car ré é go h-áiré agus go binn, agus ba máit cuise é. Do rtao an brúit láitreaó. O'eirúg na daoine beasa a bí ar lár agus do glanadair an ceó o'á scuio éadaiú. Ní raib doinne marb ná don énam bairte. Ba gearr go rabadair go léir go ciúin as éirteaó le h-amháin doóda.

"Stao anoir, a ríú éigear," arsa eirirt.

Do rtao. Táinig lán a scuioide de náire ar an muintir a glac an rgeón. Uíodair as rillead, gac doinne cun a áite féin ra triúbal.

CAIBIDIL A XIV

SA BHAILE SLÁN

Do motuigead go raib turac an trlóig as riúbal ana gearr. Níor b'fada sur motuigead go rabadair as ruit. Níor b'fada go raib an trluas go léir as ruit agus san blúire ruime

acu i n-Doó. Do ghluaif an múintir a bí lartaíar
 dé amac timpal a cor agus eatará. Bí
 “Táinig an rís! Táinig an rís!” i mbéal sac
 doinne agus sac doinne as ruit. Anran ipead
 bí doó i gceuaad-cár. Níor deín ré ac fearaí
 mar a raib aise agus a dá trois a coimead ar
 an dtalamh go daingean. Bí na daoine beasa
 as ghluairead tar na brógaib agus tar na
 n-aitaib aise, díreac mar a ghluaireod’ an t-uirse
 dá mbéad ré ’n-a fearaí ra n-abainn. Bí ré
 tamall maic ’n-a fearaí ar an gcuma ran agus
 na daoine beasa as ghluairead tairir amac, agus
 ná leisfead rannra do don cor leir a bogad
 de’n talamh. Bíodar com fáda ran as gabáil
 tairir amac sur b’iongnad leir cá bfuairad iad
 go léir. Bí eagla a croide air ná féadfad ré
 a cora coimead daingean ar an dtalamh go
 mbéidir gabta tairir. Fé deire ambara do
 gaib an duine deirineac acu tairir amac. Ba
 mór an fuarshailt é! Anran ipead tuis ré go
 raib iudán tastaite, agus sur b’íne fé ndear
 an liúineac ar dtúir agus anran an ruit. Cait
 ré é féin ar an dtalamh agus íin ré a cora.

“Dá luatac a béad-ra ra baile i n-Éamain,”
 ar reirean i n’aigne féin, “ipead ír fearr é.
 Níl don gnó anro agus. Nílím-re oireamnac
 do’n áit agus ní’l an áit oireamnac dom. Táim
 ró mór ar fáil do’n áit seo. Níor b’iongnad
 liom go mbéad doiceal as teac ortá. Itim
 agus ólaim oiread le deicniubar agus dáad.

acu féin a gsur 'n-a d'iaig ran ní itim leat mo bóitana. Táim a g'oul ar. Ní h-aon compórtó beit anro, pé onóir a tabairtá do d'úine. Bí an ceart a g'Éirirt nuair a d'údarit pé ná d'earrao pé liom teact ná panaimaint. Ní féidir dom milleán a cur ar doinne ac orm féin. I r mí-coctroma ac an puo do d'úine beit ró móir, beit 'n-a píaróa fácaig amearg na n'aoine. Cao é an canncar a bíod orm go minic i n-Éamain mar g'eall ar mé beit cóim beag! Cao a d'eanrainn anoir dá mbéinn cóim móir le feargusur! I r amlaio mar atá an r'geal agam táim ró móir— a g'ur táim ró beag. Táim ró móir i Má g'fai tinn a g'ur táim ró beag i n-Éamain."

An fáio a bí pé ra máctnam ran táinig Éirirt cuige.

"Cao i an g'ruaim reo anoir ort, a ní g'éigear?" ar ra Éirirt.

"D' fearr liom go mbéinn ra baile!" ar ra doo.

"Ar d'eineamair aon puo a cur mí-fáram ort, a ní g'?" ar ra Éirirt.

"Níor d'eineadair, a ní g'," ar ra doo. "Mé féin atá a g'cur mí-fáram orm féin."

"A g'ur cao é an loct atá a g'at ort féin, a ní g'?" ar ra Éirirt.

"Tá mé beit ró móir," ar ra doo.

"I r tu an céad d'úine nam a d'airigeat-ra 'g'd loctú' féin mar g'eall ar beit ró móir. I r

ana minic, ámtac, a d'airigeas tuine 'sá loctú' féin mar seall ar é beit ró beas," arsa Eiríur.

"Ír fíor duit rin," arsa doó. "Nuair a bíor-ra ra baile i n-Éamain ní raib' 'sáam baint de'n traoḡal, do ló ná d'oíðce, ac mé beit cóim beas. Nuair feudainn ar fearḡur aḡur ar na fir móra eile bíod mo croidce d'á loḡsað coit-cianta le formaid. Ní féadað tuine feudaint ḡear a tabairt orm ná meafainn ḡur a' déanam ionḡnað de m' luíḡeao a bíod ré, aḡur bínn ar buile. Anoir, ní'l 'sáam baint de'n traoḡal ac mé beit cóim móir. Má feudan tuine de thuintir na n-áite reo ḡear orm buailtear irteac am' aigne láitread ḡur aḡ déanam ionḡnað de m' méio a bíon ré, aḡur taḡan an buile céatna orm. Ír ḡarta a deinir-re an ḡnó, a Eiríur, nuair a dúbrair ná déarfá liom teac̄t anro ná fanamaint ra baile. Dá n-abarfá liom teac̄t ír dóca ḡo mbéinn aḡ cur an milleán ḡo léir ort anoir aḡur 'sá ráð leac ḡo raib' ré ceart aḡac mé fásáilc ra baile. Ní dúbrair liom teac̄t ná ḡan teac̄t. Ní féidir dom milleán an rḡéil do cur ar doinne ac orm féin."

"Ná cuir milleán ort féin ná ar doinne eile, a ríḡ éigear," arsa Eiríur. "Ní cura an t-doinne amáin ḡo bfuil an dá níð rin, luíḡeao aḡur méio, 'á baint de'n traoḡal. Luíḡeao aḡur méio cuirp acá aḡ cur ort-ra. Ír neamníð

iad ran fearúar an dá níó eile úó, luigeadó ašur méio aigne. Nuair a bír-re ra baile bíteá buairta toirš gan tu beit cóm móp do' cólainn le fearšur. Tá buairt anro ort toirš gan tu beit cóm beas liom-ra."

"Šabaim pároun ašat, a Eiript," arpa doó. "Ní doic liom šur máit liom beit cóm beas leat-ra!"

"Siné řamluigear, a ríš," arpa Eiript. "Ní h-uirpce ceáct řur le tuine šo břuil řior a aigne řéin i šceapc aige. Ac ní cuige řin a bíor. Cuige řeo iréató bíor, a ríš. An buairt řeo a bíon ort-ra mar řeall ar do méio, nó ar do luigeadó, ir beas fear i šcúis' ulat ná bíon an buairt céatna air ašur an řormaó céatna 'šá baic de'n třaóšal. Ní'l tuine acu ná motuigean é řéin ró beas nuair řeucan řé ar na daoine atá níor uairle 'ná é řéin, ašur bíon řé ar buile. Ašur ní'l tuine acu ná motuigean é řéin ró móp nuair řeucan řé ar na daoine atá níor irle 'ná é řéin, ašur bíon řé ar buile le h-uadap, ašur bíon řuat aš řac doinne doó. Bíon řac doinne aš řanařaint uair amac."

"Ní doic liom šur ceapc an caic řin a tšairt doó-ra, a ríš," arpa doó.

"Ní ceapc, a ríš ollam, ašur ní duic atám 'šá tšairt. Ní h-amlaio a bíon daoine aš řanařaint uair-re amac. Ir amlaio náó řéioir iad a cóimeató uair amac. Táim aš tšairt na

cainte do dhóine a mearan go bhfuil aigne mhór acu, agus gan acu, le fírinne, ac aigne ana beas. Is dóic leó gur fácais iad, 'n-a n-aigne, ac éion an uile duine ná fuil ionta ac abaic."

"Am' abac nó am' fácaic dom, a Eiript," arsa doó, "b'fearr liom go mbéinn sa baile i gcúis' uilad."

"Téanam ort irteac má 'reacó, agus fás plan as an nís agus as tuata lúcha agus lupracán, agus cuiprío lubdán an t-eac buide leac go tráis na otreanfeair. Ili beifeá abrad as tuit abaille go n-eamain dá mbeifeá ar tráis na otreanfeair."

Do rreab doó 'n-a fuide. Tós ré Eiript ar a bair cuise. Tánadar go dtí an halla mhór mar a raib féarta dá ollamú' cun fáilte cun roim lubdán ar a teact abaille a' n-eamain. Bí maite agus mhór-uairle tuata lúcha agus lupracán cruinnigte, agus bí sac doinne as fuide irteac i n'ineac féin, do réir teoil agus onóra agus uairleacta. Níor veineac dearmad de'n borca beic rocair ar deir an nís i otreó go bfeacrao doó fuide air.

Do fuis an cuideacta agus do caiteadar an biaó. Anran do baineac "na cinnbeasa ar na daadaib agus do daileac lionn sean ruain romblarta" ar an gcuideactain agus bíodar go ruairc agus go rúgac agus go lán o'aoibneair. Bí an biaó go maic agus bí an

Deoó go maic ašur bí an caiteam ainmne go maic. Ac, maic doob' fearr 'ná šac maic eile, bí an ríš ra bhaile acu.

Ar ball d'eimš lubdán ašur deim ré caint. Ní maoidéam ná murtar ná blaóman a bí ra caint, ámtac, ac tuairis bpeas óruinn léir folurmar, ar fearšur ašur ar ullaid ašur ar cúis' ulaó, ar na daoine móra a bí ann ašur ar a nóraib ašur ar a mbéaraib.

"Ašur," ar reirean, as epioónú' na cainte. "ní ceart do ríš coitóce beic as maoidéam a méio a cómac ná a' neart a rlóš, mar ní feudair ré ná go mbéat cómac le fášail ba mó 'ná a cómac ašur rluas le fášail ba treire 'ná a rluas."

Nuair a bí an oitóce caitte ašur an cúideacta as cuimneam ar ršaire, táimis Eirirt i n-áice an ríš ašur d'imir ré óó go raib doó as dul abhaile go n-Éamain.

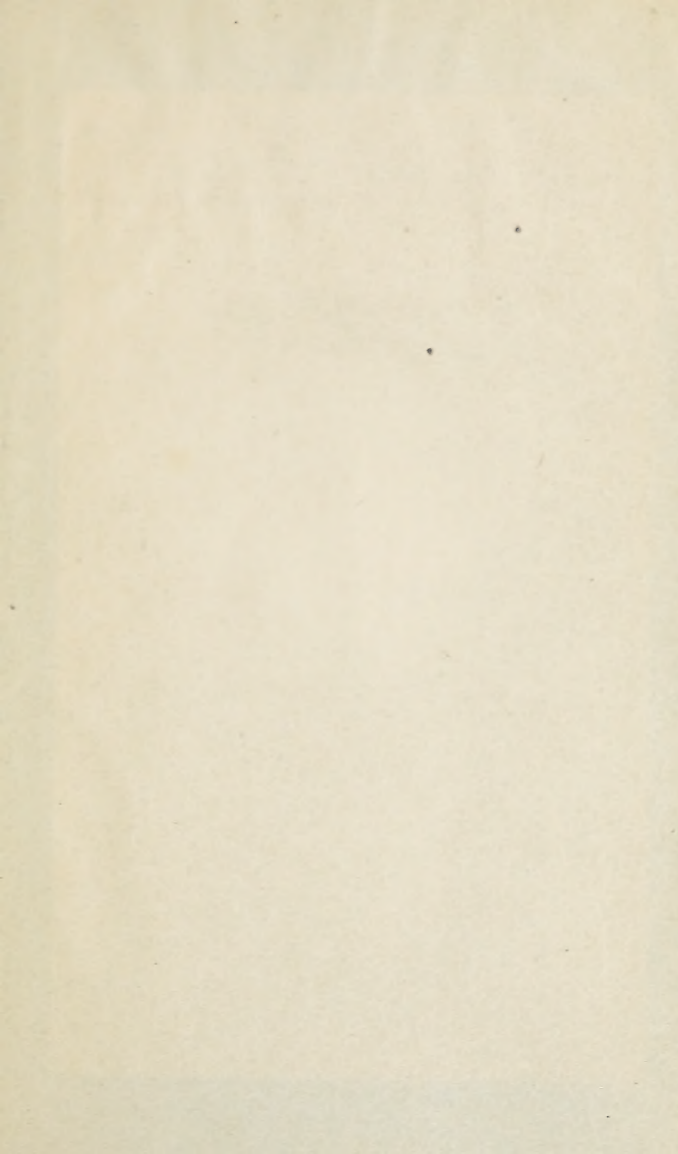
"Tá go maic," arsan ríš. "Caitfeair é cur abhaile le n-onóir. Iré ollam ulaó é. Deim-re an t-eac buide do šleuraó, a Eirirt," ar reirean, "ašur beir doó leat go tráis na otreanfeair."

Deim Eirirt mar adúbairt an ríš leir. Do šleup ré an t-eac buide ašur cuairt ré ar a nuin ašur cuir ré doó ar a cúlaib. Do šluair an t-eac buide leo tar šac réit, tar šac ácaran, tar šac móin ašur macaire, tar šac tír ašur faraise, go oti go rabadar ar tráis na otreanfeair.

Bí uaignear mór ar an mbeirt nuair a bíodar
 as riaráimint le céile. Ac b'éigean dóib
 riaráimint. Cuairt do d'adaile go n-Éamain
 agus táinig Eiríre tar n-air go Máis fáilinn
 ar eac buíde Iúdáin.

Ní h-é mo tuairim go bfeadóar a céile ó
 rin.

CRÍÓC

PHOTOMOUNT
PAMPHLET BINDER

Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

BOSTON COLLEGE

3 9031 01192205 1

O'Leary, Peter

Boston College Library
Chestnut Hill 67, Mass.

Books may be kept for two weeks unless a shorter period is specified.

If you cannot find what you want, inquire at the circulation desk for assistance.

